

وَلَا عَلَى الَّذِينَ إِذَا مَا أَتَوْكَ لِتَحْمِلَهُمْ قُلْتَ لَا أَجِدُ

۹۱ ۹۰ ۸۹ ۸۸ ۸۷ ۸۶ ۸۵ ۸۴ ۸۳ ۸۲ ۸۱ ۸۰ ۷۹ ۷۸ ۷۷ ۷۶ ۷۵ ۷۴ ۷۳ ۷۲ ۷۱ ۷۰ ۶۹ ۶۸ ۶۷ ۶۶ ۶۵ ۶۴ ۶۳ ۶۲ ۶۱ ۶۰ ۵۹ ۵۸ ۵۷ ۵۶ ۵۵ ۵۴ ۵۳ ۵۲ ۵۱ ۵۰ ۴۹ ۴۸ ۴۷ ۴۶ ۴۵ ۴۴ ۴۳ ۴۲ ۴۱ ۴۰ ۳۹ ۳۸ ۳۷ ۳۶ ۳۵ ۳۴ ۳۳ ۳۲ ۳۱ ۳۰ ۲۹ ۲۸ ۲۷ ۲۶ ۲۵ ۲۴ ۲۳ ۲۲ ۲۱ ۲۰ ۱۹ ۱۸ ۱۷ ۱۶ ۱۵ ۱۴ ۱۳ ۱۲ ۱۱ ۱۰ ۹ ۸ ۷ ۶ ۵ ۴ ۳ ۲ ۱

مَا أَحْمِلُكُمْ عَلَيْهِ تَوَلَّوْا وَأَعْيُنُهُمْ تَفِيضُ مِنَ الدَّمْعِ

وَت (جهاد لاء) سوارى جو بند و بست ناهي، (پوء اهي ماڻهو) توهان وٽان واپس ٿين ٿا ۽ مسڪيني جي

حَزَنًا أَلَّا يَجِدُوا مَا يُنْفِقُونَ ۹۲ إِنَّمَا السَّبِيلُ عَلَى الَّذِينَ

ارمان سببان سندن اکين مان ڳوڙها وهن ٿا. پڪڙ ته فقط انهن ماڻهن تي آهي جيڪي

يَسْتَأْذِنُونَكَ وَهُمْ أَغْنِيَاءُ رَضُوا بِأَنْ يَكُونُوا

توهان کان اجازت طلب ڪن ٿا حالانڪ اهي شاهوڪار آهن، انهن کي وڻي ٿو ته اهي پوئتي رهندڙن

مَعَ الْخَوَالِفِ وَطَبَعَ اللَّهُ عَلَى قُلُوبِهِمْ فَهُمْ لَا يَعْلَمُونَ ۹۳

سان گڏ رهن، ۽ الله تعاليٰ انهن جي دلين تي مهر هڻي (آهي) پوءِ اهي نه ڄاڻن سمجهن.

يَعْتَذِرُونَ إِلَيْكُمْ إِذَا رَجَعْتُمْ إِلَيْهِمْ قُلْ لَا تَعْتَذِرُوا

اهي منافق توهان وٽ عذر پيش ڪندا، جڏهن توهان (جهاد تان) انهن کان موٽندا، رسول غري توهان فرمايو ته توهان ڪو عذر

لَنْ تُؤْمِنَ لَكُمْ قَدْ نَبَّأَنَا اللَّهُ مِنْ أَخْبَارِكُمْ وَسَيَرَى اللَّهُ

پيش نه ڪريو، اسين ڪڏهن به توهان کي سچو نه ٿا سمجهي، ڇاڪاڻ ته الله تعاليٰ توهان جو خبر وٺائي ٿو ۽ اهي ڏٺا آهن، ۽ عن قرب الله تعاليٰ

عَمَلَكُمْ وَرَسُولُهُ ثُمَّ تُرَدُّونَ إِلَىٰ عِلْمِ الْغَيْبِ وَالشَّهَادَةِ

۹۴ ۹۳ ۹۲ ۹۱ ۹۰ ۸۹ ۸۸ ۸۷ ۸۶ ۸۵ ۸۴ ۸۳ ۸۲ ۸۱ ۸۰ ۷۹ ۷۸ ۷۷ ۷۶ ۷۵ ۷۴ ۷۳ ۷۲ ۷۱ ۷۰ ۶۹ ۶۸ ۶۷ ۶۶ ۶۵ ۶۴ ۶۳ ۶۲ ۶۱ ۶۰ ۵۹ ۵۸ ۵۷ ۵۶ ۵۵ ۵۴ ۵۳ ۵۲ ۵۱ ۵۰ ۴۹ ۴۸ ۴۷ ۴۶ ۴۵ ۴۴ ۴۳ ۴۲ ۴۱ ۴۰ ۳۹ ۳۸ ۳۷ ۳۶ ۳۵ ۳۴ ۳۳ ۳۲ ۳۱ ۳۰ ۲۹ ۲۸ ۲۷ ۲۶ ۲۵ ۲۴ ۲۳ ۲۲ ۲۱ ۲۰ ۱۹ ۱۸ ۱۷ ۱۶ ۱۵ ۱۴ ۱۳ ۱۲ ۱۱ ۱۰ ۹ ۸ ۷ ۶ ۵ ۴ ۳ ۲ ۱

۹۵ ۹۴ ۹۳ ۹۲ ۹۱ ۹۰ ۸۹ ۸۸ ۸۷ ۸۶ ۸۵ ۸۴ ۸۳ ۸۲ ۸۱ ۸۰ ۷۹ ۷۸ ۷۷ ۷۶ ۷۵ ۷۴ ۷۳ ۷۲ ۷۱ ۷۰ ۶۹ ۶۸ ۶۷ ۶۶ ۶۵ ۶۴ ۶۳ ۶۲ ۶۱ ۶۰ ۵۹ ۵۸ ۵۷ ۵۶ ۵۵ ۵۴ ۵۳ ۵۲ ۵۱ ۵۰ ۴۹ ۴۸ ۴۷ ۴۶ ۴۵ ۴۴ ۴۳ ۴۲ ۴۱ ۴۰ ۳۹ ۳۸ ۳۷ ۳۶ ۳۵ ۳۴ ۳۳ ۳۲ ۳۱ ۳۰ ۲۹ ۲۸ ۲۷ ۲۶ ۲۵ ۲۴ ۲۳ ۲۲ ۲۱ ۲۰ ۱۹ ۱۸ ۱۷ ۱۶ ۱۵ ۱۴ ۱۳ ۱۲ ۱۱ ۱۰ ۹ ۸ ۷ ۶ ۵ ۴ ۳ ۲ ۱

فَيُنَبِّئُكُمْ بِمَا كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ ۹۶ سَيَحْلِفُونَ بِاللَّهِ لَكُمْ

توهان کي توهان جي عملن جي ڄڻا ڏيندو. جڏهن توهان (مؤمن) جهاد تان موٽندا ته فوراً

إِذَا انْقَلَبْتُمْ إِلَيْهِمْ لَتَعَرَّضُوا عَنْهُمْ فَأَعْرِضُوا عَنْهُمْ ۹۷

اهي (منافق) الله جو قسم ڪندا ان لاءِ ته توهان انهن جونالونڊون ٿو، پوءِ توهان انهن کان پاسو ڪريو، بيشڪ اهي

اللَّهُ هُوَ يَقْبَلُ التَّوْبَةَ عَنْ عِبَادِهِ وَيَأْخُذُ الصَّدَقَاتِ وَاللَّهُ

الله تعالى في پنهنجن پانهن جي توبه قبول فرمائي ٿو ۽ سندن صدقا قبول فرمائي ٿو ۽

أَنَّ اللَّهَ هُوَ الثَّوَابُ الرَّحِيمُ ۝۱۴۰ وَقُلْ أَعْمَلُوا فَسَيَرَى اللَّهُ

بيشڪ الله تعالى في توبه قبول ڪندڙ باجھارو آھي. رسول عربي توهان توهان (جيڪو چاهيو) عمل ڪريو ۽ جلدي الله

عَمَلَكُمْ وَرَسُولُهُ وَالْمُؤْمِنُونَ وَسَتُرَدُّونَ إِلَىٰ عِلْمِ الْغَيْبِ وَاللَّهُ

۽ الله جو رسول ۽ مؤمن توهان جا عمل ڏسندا ۽ جلدي توهان کي الله تعالى ڏانهن موٽايو

الشَّهَادَةِ فَيُنَبِّئُكُمْ بِمَا كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ ۝۱۴۱ وَآخِرُونَ مُرْجُونَ

ويندو پوءِ اهو توهان کي توهان جي عملن جي جزا ڏيندو ۽ ڪجهه پيا ماڻهو الله جي حڪمران مهلت ڏنا

لَا مَرَّ لِلَّهِ إِمَّا يَعْذِبُهُمْ وَإِمَّا يَتُوبُ عَلَيْهِمْ ۝۱۴۲ وَاللَّهُ عَلِيمٌ حَكِيمٌ ۝۱۴۳

ويا آهن يا الله انهن تي عذاب ڪندو يا انهن جي توبه قبول ڪندو ۽ الله چاڻندڙ حڪمت وارو آهي.

وَالَّذِينَ اتَّخَذُوا مَسْجِدًا ضِرَارًا وَكُفْرًا وَتَفْرِيقًا بَيْنَ

۽ جن ماڻهن (متافقن) مسجد تيار ڪئي نقصان پهچائڻ لاءِ ۽ ڪفر کي طاقت وٺائڻ لاءِ ۽ مؤمنن جي وچ ۾

الْمُؤْمِنِينَ وَارْصَادًا لِلْمَن حَارَبَ اللَّهُ وَرَسُولُهُ مِنْ قَبْلُ ۝۱۴۴

جهڳڙي پيدا ڪرڻ لاءِ ۽ ان ماڻهو جي انتظار ۾ آهن جيڪو پهرين الله ۽ الله جي رسول جو مخالف آهي،

وَلِيَحْلِفُنَّ إِنْ أَرَدْنَا إِلَّا الْحُسْنَىٰ وَاللَّهُ يَشْهَدُ إِنَّهُمْ

۽ اهي متافق ضرور قسم کڻي چوندا ته (ان مسجد جي تعمير) اسان کي جو اڌ وڌيڪ آهي، ۽ الله شاهدي ڏي ٿو ته اهي

لَكَذِبُونَ ۝۱۴۵ لَا تَقُمْ فِيهِ أَبَدًا لِمَسْجِدٍ أُسِّسَ عَلَى التَّقْوَىٰ

يقيناً ڪوڙا آهن. اهي حبيب توهان ڪڏهن به ان مسجد (ضرار) ۾ نماز نه پڙهو، يقيناً اها مسجد (قبا) جنهن جو بنياد

مِنْ أَوَّلِ يَوْمٍ أَحَقُّ أَنْ تَقُومَ فِيهِ ۝۱۴۶ فِيهِ رِجَالٌ يُحِبُّونَ أَنْ

پهرئين ڏينهن کان تقويٰ ساڳيو ويو آهي اها مسجد وڌيڪ بهتر آهي جو توهان نماز پڙهو، ان اهڙا پاهيا آهن

يَتَّطَهَّرُوا ۖ وَاللَّهُ يُحِبُّ الْمُطَهَّرِينَ ﴿١٨﴾ أَفَمَنْ أَسَّسَ بُنْيَانَهُ

جيڪي پاڪائي پسند ڪن ٿا، الله پاڪائي ڪندڙن سان محبت رکي ٿو. ڇا پوءِ جنهن ماڻهو مسجد جو بنياد تقويٰ ۽

عَلَى تَقْوَىٰ مِنَ اللَّهِ وَرِضْوَانٍ خَيْرٌ أَمْ مَنْ أَسَّسَ بُنْيَانَهُ

الله جي رضا مندي لاءِ رکيو، اهو بهتر آهي يا اهو ماڻهو بهتر آهي جنهن مسجد جو بنياد هڪ

عَلَى شَفَا جُرْفٍ هَارٍ فَأَنْهَارُ بِهِ فِي نَارٍ جَهَنَّمَ ۖ وَاللَّهُ لَا

ڪرندڙ کڏ جي ڪناري تي رکيو، پوءِ ٺاهيندڙ سميت اها تعمير جهنم ۾ ڪري پئي، ۽ الله تعاليٰ ظالم

يَهْدِي الْقَوْمَ الظَّالِمِينَ ﴿١٩﴾ لَا يَزَالُ بُنْيَانُهُمُ الَّذِي بَنَوْا

قوم کي هدايت نه ٿو ڏئي. انهن (مناقضن) لاءِ هميشه سندن تعميرات سندن دلين ۾

رِيْبَةً فِي قُلُوبِهِمْ إِلَّا أَنْ تَقَطَّعَ قُلُوبُهُمْ ۖ وَاللَّهُ عَلِيمٌ

شڪ پيدا ڪندي رهندي، ايتائين جو سندن دليون ٽڪرائڻ تي وڃن، ۽ الله تعاليٰ ڄاڻيندڙ

حَكِيمٌ ﴿٢٠﴾ إِنَّ اللَّهَ اشْتَرَىٰ مِنَ الْمُؤْمِنِينَ أَنْفُسَهُمْ وَأَمْوَالَهُمْ

حڪمت وارو آهي. بيشڪ الله تعاليٰ مؤمنن کان سندن جانينون ۽ مال خريد ڪيا

بِأَنَّ لَهُمُ الْجَنَّةَ يُقَاتِلُونَ فِي سَبِيلِ اللَّهِ فَيَقْتُلُونَ وَ

انهن جي عيوض مؤمنن لاءِ بهشت آهي، (اهي مؤمن) الله جي راھ ۾ جهاد ڪن ٿا پوءِ (ڪڏهن) ڪافرن

يُقْتَلُونَ ۚ وَعْدًا عَلَيْهِ حَقًّا فِي التَّوْرَةِ وَالْإِنْجِيلِ

کي قتل ڪن ٿا ۽ (ڪڏهن) پاڻ شهيد ٿين ٿا. اهو وعدو الله جو سچو آهي توراۃ ۽ انجيل

وَالْقُرْآنِ ۖ وَمَنْ أَوْفَىٰ بِعَهْدِهِ مِنَ اللَّهِ فَاسْتَبْشِرُوا

۽ قرآن ۾، ۽ الله تعاليٰ کان وڌيڪ وعدي کي ڪير پورو ڪندڙ آهي پوءِ توهان پنهنجي

بِبَيْعِكُمُ الَّذِي بَايَعْتُمْ بِهِ ۖ وَذَلِكَ هُوَ الْفَوْزُ الْعَظِيمُ ﴿٢١﴾

واپار تي خوشي ملهائو جيڪو توهان الله سان ڪيو آهي، ۽ اها اها وڏي ڪاميابي آهي.

التَّائِبُونَ الْعِبَادُونَ الْحَمِيدُونَ السَّائِحُونَ الزَّكَوُونَ

توبه ڪندڙ، عبادت ڪندڙ، تعريف ڪندڙ، روزا رکندڙ، رڪوع ڪندڙ،

السَّجِدُونَ الْأَمْرُونَ بِالْمَعْرُوفِ وَالنَّاهُونَ عَنِ الْمُنْكَرِ

سجدو ڪندڙ، نيڪي جو حڪم ڪندڙ ۽ براڻي کان روڪيندڙ

وَالْحَفَظُونَ لِحُدُودِ اللَّهِ وَبَشِّرِ الْمُؤْمِنِينَ ﴿۱۱۳﴾ مَا كَانَ

۽ الله جي حڪمن جي فرمانبرداري ڪندڙ ۽ توهان (انهن) مؤمنن کي مبارڪ ٿيو. نبي ڪريم ۽

لِلنَّبِيِّ وَالَّذِينَ آمَنُوا أَنْ يَسْتَغْفِرُوا لِلْمُشْرِكِينَ وَ

مؤمنن کي مناسب ناهي جو مشرڪن لاءِ بخشش طلب ڪن ۽

لَوْ كَانُوا أُولَىٰ قُرْبَىٰ مِنْ بَعْدِ مَا تَبَيَّنَ لَهُمْ أَنَّهُمْ

جيتوڻيڪ اهي (مشرڪ) سندن عزيز هجن، اُن کان پوءِ جو انهن لاءِ ظاهر ٿيو ته

أَصْحَابُ الْجَحِيمِ ﴿۱۱۴﴾ وَمَا كَانَ اسْتِغْفَارُ إِبْرَاهِيمَ لِأَبِيهِ

بيشڪ اهي جهنمي آهن. ۽ (حضرت) ابراهيم پنهنجي ڇاچي (آزر) جي بخشش طلب نه ڪئي هئي

إِلَّا عَنْ مَّوْعِدَةٍ وَعَدَهَا إِيَّاهُ فَلَمَّا تَبَيَّنَ لَهُ أَنَّهُ

مگر اُن وعدي موجب جيڪو پاڻ پنهنجي ڇاچي ساڳيو هئائون، پوءِ جڏهن ابراهيم کي ظاهر ٿيو ته سندس

عَدُوٌّ لِلَّهِ تَبَرَّأَ مِنْهُ ۖ إِنَّ إِبْرَاهِيمَ لَأَوَّاهٌ حَلِيمٌ ﴿۱۱۵﴾ وَمَا

ڇاچو الله جو مخالف آهي ته پوءِ پاڻ اُن کان پاسو ڪيائين بيشڪ ابراهيم گهڻي زار ڪندڙ ۽ دٻار هو، الله تعاليٰ

كَانَ اللَّهُ لِيُضِلَّ قَوْمًا بَعْدَ إِذْ هَدَاهُمْ حَتَّىٰ يُبَيِّنَ لَهُمْ

جو شان ناهي جو ڪنهن قوم کي هدايت کان پوءِ گمراه ڪري، ايتائين جو انهن لاءِ ظاهر ڪري ته انهن

مَا يَتَّقُونَ إِنَّ اللَّهَ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمٌ ﴿۱۱۶﴾ إِنَّ اللَّهَ لَهُ

ڪي ڪهڙي شيءِ کان پرهيز ڪري آهي، بيشڪ الله تعاليٰ هر شيءِ کي ڄاڻندڙ آهي. بيشڪ الله لاءِ آهي

۱۱۳. ۱۱۴. ۱۱۵. ۱۱۶.

مُلْكُ السَّمٰوٰتِ وَالْاَرْضِ يُحْيِي وَيُمِيتُ وَمَا لَكُم مِّنْ دُوْنِ اللّٰهِ مِنْ وَلِيٍّ وَلَا نَصِيْرٍ ۝۱۱۶

بادشاهي آسمان جي ۽ زمين جي، اهو جاري ٿو ۽ اهو ماري ٿو، ۽ توهان لاءِ

مِّنْ دُوْنِ اللّٰهِ مِنْ وَلِيٍّ وَلَا نَصِيْرٍ ۝۱۱۶ لَقَدْ تَابَ اللّٰهُ عَلَى

الله تعالىٰ کان سواءِ ڪوبه حمايتي ۽ مددگار ناهي. بيشڪ الله تعالىٰ ٻاجه فرماي

النَّبِيِّ وَالْمُهَاجِرِيْنَ وَالْاَنْصَارِ الَّذِيْنَ اتَّبَعُوْهُ فِي

رسول عربي تي ۽ انهن اصحابن تي جن جهاد وقت رسول عربي جي

سَاعَةِ الْعُسْرَةِ مِّنْ بَعْدِ مَا كَادَ يَزِيْغُ قُلُوْبُ

فرمانبرداري ڪئي، انهن مان ڪجهه ماڻهن جون دليون (عنقريب) ڦرڻ واريون

فَرِيْقٍ مِّنْهُمْ ثُمَّ تَابَ عَلَيْهِمْ ۚ إِنَّهُۥ بِهِمْ رَءُوفٌ رَّحِيْمٌ ۝۱۱۷

هيون، پوءِ الله انهن تي به ٻاجه ڪئي، بيشڪ الله مؤمنن تي گهڻي شفقت ڪندڙ ٻاجهوار آهي.

وَعَلَى الثَّلَاثَةِ الَّذِيْنَ خَلَفُوْا حَتّٰى اِذَا ضَاقتْ عَلَيْهِمْ

۽ (الله تعالىٰ) انهن ٽن (اصحابن) تي به ٻاجه فرماي جيڪي پوئتي رهجي ويا، ايستائين جو زمين پنهنجي

الْاَرْضُ بِمَا رَحُبَتْ وَضَاقَتْ عَلَيْهِمْ اَنْفُسُهُمْ وَظَنُّوْٓا اَنْ لَا

ڪشادگي جي باوجود انهن تي تنگ ٿي پئي ۽ سندن وجود سندن مٿان گهراڻي پيا

مَلَجَاۤ اِلَى اللّٰهِ اِلَّا اِلَيْهِ ثُمَّ تَابَ عَلَيْهِمْ لِيَتُوبُوْٓا اِنَّ اللّٰهَ

۽ انهن يقين ڪيو ته الله تعالىٰ کان سواءِ ڪابه پناهه جي جاءِ ناهي، پوءِ الله انهن تي ٻاجه ڪئي ته ان لاءِ توبه ڪن،

هُوَ التَّوَّابُ الرَّحِيْمُ ۝۱۱۸ يٰۤاَيُّهَا الَّذِيْنَ اٰمَنُوا اتَّقُوا اللّٰهَ وَ

بيشڪ الله ئي توبه قبوليندڙ ٻاجهوار آهي. اي مؤمنو توهان الله تعالىٰ کان خوف ڪريو (مقامي)

كُونُوْا مَعَ الصّٰدِقِيْنَ ۝۱۱۹ مَا كَانَ لِاَهْلِ الْمَدِيْنَةِ وَمَنْ

(م) رسول عربي ۽ صحابه ڪرام سان گڏ رهو. مدينه منوره جي رهندڙن ۽ اُن جي چوڌاري

له تفسير جلالين. ته تفسير روح البيان. منزل ۲

حَوْلَهُمْ مِّنَ الْأَعْرَابِ أَنْ يَتَخَلَّفُوا عَن رَّسُولِ اللَّهِ وَ

رهندڙ، بهراڙي جي ماڻهن کي مناسب نه هوتو (جهاڊ وقت) رسول غري کان پوئتي رهجي وڃن ۽

لَا يَرْغَبُوا بِأَنفُسِهِمْ عَن نَّفْسِهِ ذَٰلِكَ بِأَنَّهُمْ لَا يُصِيبُهُمْ

(ايئن مناسب) نه هوتو پنهنجي جانن کي رسول غري کان پيارو سمجهن، انهي سبباً جو الله جي راهه ۾ جيڪا انهن کي

ظَمًا وَلَا نَصَبٌ وَلَا مَخْصَصَةٌ فِي سَبِيلِ اللَّهِ وَلَا يَطْئُونَ

اڃ لڳي ٿي ۽ ٽڪاوت ٿئي ٿي ۽ بڪ لڳي ٿي ۽ انهن جو جيڪو هلڻ

مَوْطِئًا يَغِيظُ الْكُفَّارَ وَلَا يَنَالُونَ مِنْ عَدُوٍّ نَّيْلًا إِلَّا كُتِبَ

ڪافرن لاءِ ڪاوڙ جو سبب ٿئي ٿو ۽ اهي جيڪو ڪجهه دشمنن جو بگاڙن ٿا، انهن سڀني جي عيوض

لَهُمْ بِهِ عَمَلٌ صَالِحٌ ۖ إِنَّ اللَّهَ لَا يُضِيعُ أَجْرَ الْمُحْسِنِينَ ﴿١٠﴾

انهن لاءِ نيك عمل لکيو وڃي ٿو. بيشڪ الله تعاليٰ نڪو ڪان جي عملن کي ضايع نه ٿو فرمائي.

وَلَا يُنْفِقُونَ نَفَقَةً صَغِيرَةً وَلَا كَبِيرَةً وَلَا يَقْطَعُونَ

۽ اهي جڏهن (جهاد ۾) ٿورو يا گهڻو خرچ ڪن ٿا، ۽ ڪنهن وادي مان

وَادِيًا إِلَّا كُتِبَ لَهُمْ لِيَجْزِيَهُمُ اللَّهُ أَحْسَنَ مَّا كَانُوا

لنگهن ٿا ته انهن لاءِ (نيڪي) لکي وڃي ٿي. الله تعاليٰ انهن کي سندن عمل کان به زياده ثواب عطا

يَعْمَلُونَ ﴿١١﴾ وَمَا كَانَ الْمُؤْمِنُونَ لِيَنفِرُوا كَافَّةً ۖ فَلَوْلَا نَفَرَ

ڪري ٿو ۽ مؤمنن کي مناسب ناهي جو سڀئي جهاد لاءِ نڪري وڃن، ۽ پوءِ ايئن چوڻ ٿا ڪن

مِنْ كُلِّ فِرْقَةٍ مِّنْهُمْ طَائِفَةٌ لِّيَتَفَقَّهُوا فِي الدِّينِ وَ

جوهر قبيلي مان چند ماڻهو نڪرن انهي لاءِ ته فقه جي معلومات حاصل ڪن ۽

لِيُنْذِرُوا قَوْمَهُمْ إِذَا رَجَعُوا إِلَيْهِمْ لَعَلَّهُمْ يَحْذَرُونَ ﴿١٢﴾

پنهنجي قبيلي کي خوف خدا اڏيارين، جڏهن اهي واپس وٽن پهچن ته من اهي (برائي ڪان) بچن.

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا قَاتِلُوا الَّذِينَ يَلُونَكُمْ مِّنَ

اي مؤمنو توهان جهاد ڪريو انهن ماڻهن سان جيڪي ڪافرن مان توهان کي

الْكَفَّارِ وَلِيَجِدُوا فِيكُمْ غِلْظَةً ۖ وَاعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ

ويجهي آهن ۽ پلي اهي توهان ۾ سختي محسوس ڪن، ۽ توهان يقين ڪريو بيشڪ الله تعالى پريهين ڳالھن

مَعَ الْمُتَّقِينَ ﴿١٢٢﴾ وَإِذَا مَا أُنْزِلَتْ سُورَةٌ فَمِنْهُمْ مَّنْ

سان گڏ آهي، ۽ جنهن وقت ڪا سورة (قرآن ڪريم جي) نازل ٿئي ٿي پوءِ ڪي ماڻهو انهن مان

يَقُولُ أَيْكُمُ نَرَادُتُهُ هَذِهِ إِيْمَانًا فَأَمَّا الَّذِينَ

چون ٿا ته ڇا هي سورة، توهان (مؤمنن) جي ايمان کي زياده ڪري ٿي؟ پر اهي ماڻهو جن

آمَنُوا فَرَادَتْهُمْ إِيمَانًا وَهُمْ يَسْتَبْشِرُونَ ﴿١٢٣﴾ وَأَمَّا

ايمان آندو پوءِ انهن جو ايمان زياده ٿي ٿو ۽ اهي خوش ٿين ٿا. ۽ پر اهي ماڻهو

الَّذِينَ فِي قُلُوبِهِمْ مَّرَضٌ فَزَادَتْهُمْ رَاجِسًا إِلَىٰ

جن جي دلي ۾ مرض آهي پوءِ اهي سورتون انهن جي ڪفر ۾ واڌارو ڪن

رَجْسِهِمْ وَمَاتُوا وَهُمْ كَافِرُونَ ﴿١٢٤﴾ أَوَلَا يَرَوْنَ

ٿيون ۽ اهي ڪافر ٿي مرن ٿا. ڇا اهي (منافق) نه ڏٺا ڏسن

أَنَّهُمْ يُفْتَنُونَ فِي كُلِّ عَامٍ مَّرَّةً أَوْ مَرَّتَيْنِ ثُمَّ

ته بيشڪ اهي هر سال ۾ هڪ يا ٻه دفعا آزمائش ۾ گرفتار ڪيا ويا وڃن ٿا اُن کان

لَا يَتُوبُونَ وَلَا هُمْ يَذْكُرُونَ ﴿١٢٥﴾ وَإِذَا مَا أُنْزِلَتْ

پوءِ به اهي توبه تائب نه ٿين ۽ نه ئي نصيحت حاصل ڪن ٿا. ۽ جنهن وقت ڪا سورة نازل

سُورَةٌ نَّظَرَ بَعْضُهُمْ إِلَىٰ بَعْضٍ هَلْ يَرِيكُمْ مِّنْ أَحَدٍ

ڪي وڃي ٿي ته اهي هڪ ٻئي کي ڏسي ڇو نه ٿا ته ڇا مسلمان اسان مان ڪنهن کي ڏسي ته نذر هيا آهن

إِنَّ رَبَّكُمْ اللَّهُ الَّذِي خَلَقَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ فِي سِتَّةِ أَيَّامٍ

بيشڪ رب توهان جو الله آهي جنهن آسمانن ۽ زمين کي چهن ڏينهن ۾ پيدا فرمايو

ثُمَّ اسْتَوَىٰ عَلَى الْعَرْشِ يُدَبِّرُ الْأَمْرَ مَا مِنْ شَفِيعٍ إِلَّا مِنْ بَعْدِ

ان کانپوءِ عرش عظيم تي رونق افروز ٿيو جنهنڪ سندس شان و آهي (اهوئي) ڪا نتايج ڪوئي) تڏيهرڪي ٿو ڪو سندس اجازت کان

إِذْنِهِ ۖ ذَلِكُمْ اللَّهُ رَبُّكُمْ فَاعْبُدُوهُ ۖ أَفَلَا تَذَكَّرُونَ ۝۳

سو ۽ سفارش نه ٿو ڪري، توهانجو اهوئي رب آهي، پوءِ توهان ان جي عبادت ڪريو، ڇا پوءِ توهان غور نه ٿا ڪريو. توهان سڀني

مَرْجِعُكُمْ جَمِيعًا ۖ وَعَدَ اللَّهُ حَقًّا ۖ إِنَّهُ يَبْدَأُ الْخَلْقَ ثُمَّ يُعِيدُهُ

ڪي ان ڏانهن موٽڻو آهي، الله جو وعدو سچو آهي، بيشڪ الله شروعات ۾ مخلوق کي پيدا ڪيو ان کان پوءِ ڪي ٻي ڀيرو

لِيَجْزِيَ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ بِالْقِسْطِ ۖ وَالَّذِينَ كَفَرُوا

انهي لاءِ ته جن ايمان آندو ۽ چڱا ڪم ڪيا انهن کي پورو پورو ثواب ڏئي، ۽ ڪافرن لاءِ

لَهُمْ شَرَابٌ مِّنْ حَمِيمٍ وَعَذَابٌ أَلِيمٌ بِمَا كَانُوا يَكْفُرُونَ ۝۴ هُوَ

گرم پاڻي آهي ۽ دردناڪ عذاب آهي انهي سببان جو ڪفر ڪندا هئا. الله تعاليٰ

الَّذِي جَعَلَ الشَّمْسُ ضِيَاءً وَالْقَمَرَ نُورًا وَقَدَرَهُ مَنَازِلَ لِتَعْلَمُوا

اهو آهي جنهن (پنهجي قدرت سان) سج کي روشني وارو بنايو ۽ چنڊ کي نور وارو بنايو ۽ انهن مان هر هڪ لاءِ منزلون

عَدَدَ السِّنِينَ وَالْحِسَابِ ۖ مَا خَلَقَ اللَّهُ ذَلِكَ إِلَّا بِالْحَقِّ يُفَصِّلُ

مقرر ڪيائين ان لاءِ ته توهان سالن جي ڪم ۾ حساب ڪريو، الله تعاليٰ انهن کي پنهنجي حڪمت سان پيدا فرمايو، الله

الْآيَاتِ لِقَوْمٍ يَعْلَمُونَ ۝۵ إِنَّ فِي اخْتِلَافِ اللَّيْلِ وَالنَّهَارِ وَمَا

پنهجنون آيتون بيان ڪري ٿو انهي قوم لاءِ جيڪي ڄاڻن ٿا. بيشڪ رات ۽ ڏينهن جي بدلي ۾ ۽ جيڪي شيون

خَلَقَ اللَّهُ فِي السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ لآيَاتٍ لِّقَوْمٍ يَتَّقُونَ ۝۶

الله تعاليٰ آسمانن ۽ زمين ۾ پيدا ڪيون آهن (انهي) نشانيون آهن، انهي قوم لاءِ جيڪي خوف ڪن ٿا.

إِنَّ الَّذِينَ لَا يَرْجُونَ لِقَاءَنَا وَرَضُوا بِالْحَيَاةِ الدُّنْيَا

بيشڪ جيڪي ماڻهو اسان سان ملاقات جي اميد نه ٿا رکن ۽ دنيا جي حياتي تي راضي ۽ اُن تي

وَاطْمَأْنَنُوا بِهَا وَالَّذِينَ هُمْ عَنْ آيَتِنَا غَفْلُونَ ۝۷ أُولَٰئِكَ

مطمئن ٿين ٿا ۽ جيڪي ماڻهو اسان جي آيتن کان غافل آهن. انهن جي

مَا لَهُمْ النَّارُ بِمَا كَانُوا يَكْسِبُونَ ۝۸ إِنَّ الَّذِينَ آمَنُوا وَ

جاء جهنم آهي سندن بد اعمالن جي ڪري. بيشڪ جن ماڻهن ايمان آندو ۽

عَمِلُوا الصَّالِحَاتِ يَهْدِيهِمْ رَبُّهُمْ بِآيَاتِهِمْ ۝۹ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهِمُ

سها عمل ڪيا الله تعاليٰ انهن جي (آخرت ۾) سندن ايمان آڻڻ جي ڪري رهنا ۽ فرائيدو. انهن بهشتين جي هيٺان

الأنهرُ فِي جَنَّتِ النَّعِيمِ ۝۹ دَعَوْهُمْ فِيهَا سُبْحَنَكَ اللَّهُمَّ

بهشت ۾ نهرون ۽ هنديون. انهن جي دعا بهشت ۾ سُبْحَنَكَ اللَّهُمَّ هوندي

وَتَحِيَّتُهُمْ فِيهَا سَلَامٌ ۝۱۰ وَآخِرُ دَعْوَاهُمْ أَنِ الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ

۽ انهن جي ڪيڪار بهشت ۾ سلام هوندي، ۽ سندن دعا جي پڇاڙي الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ

الْعَالَمِينَ ۝۱۰ وَلَوْ يُعَجِّلُ اللَّهُ لِلنَّاسِ الشَّرَّ اسْتَعْجَلَهُمْ بِالْخَيْرِ

سان هوندي. ۽ جيڪڏهن الله تعاليٰ ماڻهن لاءِ بُرائي جلدي موڪلي ها جيئنڪ اهي چڱائي لاءِ تڪرر ڪن ٿا

لَقَضَىٰ إِلَيْهِمْ أَجَلُهُمْ ۝۱۱ فَنَذَرُ الَّذِينَ لَا يَرْجُونَ لِقَاءَنَا

ته اهي مُلَاقَڪ تي وڃن ٿا، پوءِ جيڪي ماڻهو قيامت تي ايمان نه ٿا آڻن اسين انهن کي سندن

فِي طُغْيَانِهِمْ يَعْمَهُونَ ۝۱۱ وَإِذَا مَسَّ الْإِنْسَانَ الضُّرُّ دَعَا

گمراهي ۾ چڙهي ڏيڙو ٿا جو اهي حيران رهن ٿا، ۽ جڏهن انسان کي ڪا تڪليف پهچي ٿي ته اسان کي پُڪاري ٿو

لِجَنْبِهِ أَوْ قَاعًا أَوْ قَائِمًا فَلَمَّا كَشَفْنَا عَنْهُ ضُرَّهُ

پاسي ڀر ۽ ويهي ۽ بيهي (هر حال ۾)، پوءِ جڏهن اسين اُن ٿا تڪليف لاهيون ٿا

مَرَّكَانَ لَمْ يَدْعُنَا إِلَى ضُرٍّ مَسَّهُ ط كَذَلِكَ نُرِيَنَّ

تداین معلوم ٿئي ٿو ته گویا ڪن انسا کي انهيءَ تڪليف ۾ ڪارویو نه هو، امريءَ طرح حد کان وڌندڙن کي سندن

لِلْمُسْرِفِينَ مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ ۱۲ وَلَقَدْ أَهْلَكْنَا الْقُرُونَ مِنْ

بد اعمالی سندن نظرن ۾ سڀئي ڪئي وڃي ٿي . ۽ بیشڪ توهان کان اڳ ۾ اسان ڪيتريون ئي

قَبْلَكُمْ لَمَّا ظَلَمُوا وَجَاءَتْهُمْ رُسُلُهُم بِالْبَيِّنَاتِ وَمَا كَانُوا

قومون هلاڪ ڪيو جڏهن انهن ظلم ڪيو، ۽ انهن (قومن) وٽ سنڌا رسول معجزن سان تشريف فرمائي ۽ انهن رسولن

لِيَوْمٍ مِّنْهُمْ أَكْذَابُ ۱۳ نَجْزِي الْقَوْمَ الْمُجْرِمِينَ ۱۴ ثُمَّ جَعَلْنَاكُمْ

تي ايمان نه آندو، اسين امريءَ طرح مجرمين جي قوم کي سزا ڏيون ٿا . پوءِ اسان توهان کي

خَلْفَ فِي الْأَرْضِ مِنْ بَعْدِهِمْ لِنَنْظُرَ كَيْفَ تَعْمَلُونَ ۱۵

زمين ۾ جاءِ نشين بنايو انهن کان پوءِ، ان لاءِ ته اسين ڏسڻو ته توهان ڪهڙا نڪ عمل ڪريو ٿا .

وَإِذَا تَنَادَىٰ عَلَيْهِمْ إِيَّا تَنَابَيْتِ قَالَ الَّذِينَ لَا يَرْجُونَ لِقَاءَنَا إِنَّا

۽ جڏهن انهن تي اسان جون آيتون تلاوت ڪيون وڃن ٿيون تڏهن ماڻهو چون ٿا، جيڪي قيامت تي ايمان نه ٿا رکن ته اسان

يَقْرَأُ غَيْرِ هَذَا أَوْ بَدَّلَهُ ۱۶ قُلْ مَا يَكُونُ لِي أَنْ أُبَدِّلَهُ مِنْ

وٽ رسول عربي هن قرآن کان علاوه آئي يا قرآن کي تبديل ڪري، رسول عربی توهان فرمايو مون کي مناسب ناهي جو قرآن ڪريو کي

تَلْقَائِي نَفْسِي إِنْ أَتَّبِعُ إِلَّا مَا يُوحَىٰ إِلَيَّ إِنِّي أَخَافُ إِنْ

پنهنجي طرفان تبديل ڪريان، آئون ته فقط وحي ربي تي ئي تابعدار ڪرڻا ٿو چاڪو ٿو اچي، جيڪڏهن آئون (بالفرض) پنهنجي

عَصِيَّتُ رَبِّي عَذَابَ يَوْمٍ عَظِيمٍ ۱۷ قُلْ لَوْ شَاءَ اللَّهُ مَا

رَبُّ جِي نافرماني ڪريان ته مون کي قيامت جي ڏينهن جو خوف آهي . توهان فرمايو جيڪڏهن الله چاهي ها ته

تَلَوْتُهُ عَلَيْكُمْ وَلَا أَدْرَاكُمْ بِهِ فَقَدْ لَبِثْتُ فِيكُمْ عُمُرًا

آئون توهان تي (قرآن) نه پڙهان ها ٿي هو توهان کي ڪا معلوم ٿا ٿي ها، پوءِ تحقيق آئون توهان وٽ انهيءَ کان اڳ

مِّن قَبْلِهِ أَفَلَا تَعْقِلُونَ ﴿١٦﴾ فَمَن أَظْلَمُ مِمَّنِ افْتَرَىٰ

گه ٽو حصو ۽ ٽو رهجي چڪو آهيان، ڇا پوءِ توهان نه ٿا سمجهو. پوءِ اُن ماڻهو کان وڌيڪ ڪير ظالم ٿي سگهي ٿو جيڪو الله تعاليٰ تي

عَلَى اللَّهِ كَذِبًا أَوْ كَذَّبَ بِآيَاتِهِ إِنَّهُ لَا يُفْلِحُ الْمُجْرِمُونَ ﴿١٧﴾

ڪوڙ مڙهي يا الله تعاليٰ جي آيتن کي ڪوڙو سمجهي ٿو. بيشڪ مُجرم ڪامياب نه ٿا ٿين.

وَيَعْبُدُونَ مِن دُونِ اللَّهِ مَا لَا يَضُرُّهُمْ وَلَا يَنْفَعُهُمْ وَ

۽ (اهي) غير الله جي عبادت ڪن ٿا جيڪي انهن کي نفعو ۽ نقصان پهچائي نه ٿا سگهن ۽

يَقُولُونَ هَؤُلَاءِ شُفَعَاؤُنَا عِنْدَ اللَّهِ قُلْ أَتُنبِئُون

چون ٿا ته اهي (بُڻ) الله وٽ اسان جا سفارشي آهن، توهان فرمايو ڇا توهان الله تعاليٰ کي اها

اللَّهُ بِمَا لَا يَعْلَمُ فِي السَّمَوَاتِ وَلَا فِي الْأَرْضِ سُبْحَنَهُ

خبر ٻڌايو ٿا جيڪا پاڻ آسمانن ۽ زمينن ۾ نه ٿو چاڻي. الله تعاليٰ پاڪ آهي

وَتَعْلَىٰ عَمَّا يُشْرِكُونَ ﴿١٨﴾ وَمَا كَانَ النَّاسُ إِلَّا

۽ انهن جي شرڪ کان مٿاهون آهي. ۽ سڀئي ماڻهو هڪ ئي اُمت

أُمَّةٌ وَاحِدَةٌ فَاخْتَلَفُوا وَلَوْلَا كَلِمَةٌ سَبَقَتْ

هئا پوءِ اختلاف ڪيائون (ڪن ڪفر ڪيو ۽ ڪي اسلام ٿي رهيا) ۽ جيڪڏهن تنهنجي رب جو اُپي ٿي (عذاب جي تاخير جو)

مِّن رَّبِّكَ لَقُضِيَ بَيْنَهُمْ فِيمَا فِيهِ يَخْتَلِفُونَ ﴿١٩﴾ وَ

فيصلو ڪيل نه هجي هاڻ انهن جو (دنيا ۾ ئي) فيصلو ڪري هاڄن ڳالهين ۾ انهن اختلاف ڪيو ٿي. ۽

يَقُولُونَ لَوْلَا أُنْزِلَ عَلَيْهِ آيَةٌ مِّن رَّبِّهِ فَقُلْ إِنَّمَا

ڪافر چون ٿا ته اسان جي مٿان رب جي طرفان ڪا آيت ڇو نه ٿي نازل ٿئي، پوءِ توهان فرمايو غيب

الْغَيْبُ لِلَّهِ فَانْتَبِهُوا إِنِّي مَعَكُمْ مِنَ الْمُنْتَظِرِينَ ﴿٢٠﴾

نه فقط الله وٽ آهي پوءِ توهان انتظار ڪريو، بيشڪ آئون به توهان سان گڏ انتظار ڪندڙ آهيان.

وَإِذَا أَذَقْنَا النَّاسَ رَحْمَةً مِّنْ بَعْدِ ضَرَاءٍ مَّسَّتْهُمْ إِذَا لَهُم مَّكْرٌ

ۛ جنهن وقت اسڪافرن کي ٽڪ کان پوءِ سڪ پهچايو ته اهي اسان جي آيتن ۾ غيبي تدبيرون (انڪاون) ڪن

فِي آيَاتِنَا قُلُوبُ اللَّهِ أَسْرَعُ مَكْرًا إِنَّ رُسُلَنَا يَكْتُبُونَ مَا تَكْفُرُونَ ﴿٢١﴾

ثا، توہان فرمایو اللہ تعالیٰ جلد خفیہ تدبیر کند ر آھی، بیشک توہان جو خفیہ تدبیر و اسانجا فرشتا لکن ثا.

هُوَ الَّذِي يُسَيِّرُكُمْ فِي الْبَرِّ وَالْبَحْرِ حَتَّىٰ إِذَا كُنْتُمْ فِي الْفُلِ وَ

الله تعالیٰ اهو آهي جيڪو توهان کي زمين ۽ پاڻي ۽ سڀئي شين جو پالڻو ڪري رهيو آهي، سو انهن مان گهڻو ڪم وٺو.

جَرَيْنَ بِهِمُ بَرِيحٌ طَيِّبَةٌ وَفَرَحُوا بِهَا جَاءَ تَهَارِيحُ عَاصِفٌ

انھن کی ملکی ملکی ہوا ہلائی ہے یہ اھی اُن کی خوش بین تارا تو جتنی انھن کی طوفان اچھو وحو ۛ

وَجَاءَهُمُ السُّجُودُ مِنْ كُلِّ مَكَانٍ وَظَنُوا أَنَّهُمْ أُحِيطَ بِهِمْ دَعَوُا

عنه طرف كان انهم في مخرج احدهم عن انهم يقابلون كونه اهل كبرى واهل راد وقت

اللَّهُ مُخْلِصِينَ لَهُ الدِّينَ ؕ لَئِنْ أَنْجَيْتَنَا مِنْ هَذِهِ لَنَكُونَنَّ

وَاللَّهُ يَخْتَارُ

مِمَّا يَشْكُرُونَ ۖ فَلَمَّا خُصَّوْا إِذَا هُمْ يَسْتَعِزُّونَ فِي الْأَرْضِ يَغْدُرُ

سُبْحَانَكَ يَا اَرْحَمَ الرَّاحِمِيْنَ

سُكْرَتًا أَرْتَبَدُوا مَلَكًا هَٰذَا مَا كُنْتُمْ تُغْتَابُونَ ۚ

اسی پاپیہ ان کے لئے بیحد مفید ہے۔

الَّذِينَ يَتَّبِعُونَكَ يَقُولُ بَشِّرْهُ بِمَا كُنْتَ نَذِرُهُمْ قُلْ مَن ذَاكَ الْبَشِيرِ قُلْ الْبَشِيرُ الَّذِي لَمْ يَكُنْ لَكَ بِنِعْمَةِ رَبِّكَ فَحَدِيثٌ

الَّذِينَ يَدْعُونَ إِلَى بَيْتِهِمْ بِيَدٍ مُّزْمَرٍ ۖ كَالَّذِينَ دَعَوْا إِلَى يَوْمِ الْكُوفَةِ ۚ فَنَكَبُوا عَلَىٰ أَعْقَابِهِمْ ۚ إِنَّهُمْ ظَالِمُونَ

ماصل كري سكهو، ان كان پوء توهائي اساذنهن مونو آهي پوء اسين توهان تي توهانجي بداعمي جو بدلو ڏينداسين. دنيا

مَشَا الْحَمْدَ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ ۝ ۱ ۝

مِنْ الْجَيِّدِ الدَّيْلِ لِمَاءِ الرُّكْبَةِ مِنَ السَّمَاءِ فَاحْطِ بِهَا

نَبَاتُ الْأَرْضِ مَرَّيَا كُلُّ النَّاسِ وَالْأَنْعَامُ حَتَّىٰ إِذَا أَخَذَتِ

(زمین مان) گهٽاسلا پيدا ٿيا جن مان ماڻهو ۽ جانور کائن ٿا، ايستائين جو زمين پنهنجي

الْأَرْضُ زُخْرُفَهَا وَازِيدَتْ وَظَنَّ أَهْلُهَا أَنَّهُمْ قَدِرُونَ

رونق ۽ خوبصورت پيدا ڪئي ۽ زمين جي مالڪن خيال ڪيو ته بيشڪ اهي زمين جو فصل مڪمل طرح

عَلَيْهَا أَتَتْهَا أَمْرُنَا لَيْلًا أَوْ نَهَارًا فَجَعَلْنَاهَا حَصِيدًا إِنْ كَانُ لَمْ

حاصل ڪري سگهندا، اوجھو انهي زمين تي رات يا ڏينھن جو اسان جو عذاب نازل ٿيو ۽ اسان ان کي لڏي ڇڏيو ڳوڻاڪ

تَعْنِ بِالْأَمْسِ كَذَلِكَ نَقْصِلُ الْآيَاتِ لِقَوْمٍ يَتَفَكَّرُونَ ﴿٣٧﴾ وَ

ڪالها هو فصل هو ئي ڪونه. اهڙي طرح اسين کولي کولي پنهنجن آيتون ان قوم لاءِ پيا ڪيون تاجي غور ڪن ٿا. ۽

اللَّهُ يَدْعُو إِلَىٰ دَارِ السَّلَامِ وَيَهْدِي مَنْ يَشَاءُ إِلَىٰ صِرَاطٍ مُسْتَقِيمٍ ﴿٣٨﴾

الله تعاليٰ توهان کي بهشت ڏانهن پڪاري ٿو، ۽ جنهن کي چاهي سٺين رستي تي هلائي ٿو.

لِلَّذِينَ أَحْسَنُوا الْحُسْنَىٰ وَزِيَادَةٌ ۖ وَلَا يَرْهَقُ وُجُوهَهُمْ قَتَرٌ وَلَا

نيڪو ڪارن لاءِ ثواب آهي ۽ الله جي طرفان مٿن وڌيڪ عنايت ٿيندي، ۽ انهن جي چهرن کي ڪارائت ۽ خوار ۽

ذَلَّةٌ ۚ أُولَٰئِكَ أَصْحَابُ الْجَنَّةِ ۖ هُمْ فِيهَا خَالِدُونَ ﴿٣٩﴾ وَالَّذِينَ كَسَبُوا

ذلگندي، اهي بهشتي آهن اهي هميشه بهشت ۾ رهندا، ۽ جيڪي ماڻهو گناه ڪندا

السَّيِّئَاتِ جزَاءُ سَيِّئَةٍ بِمِثْلِهَا وَتَرْهَقُهُمْ ذِلَّةٌ ۚ مَا لَهُمْ مِّنَ اللَّهِ

ته انهن کي گناه جيتري جزا ملندي، ۽ انهن کي خوار ۽ پيچندي، انهن لاءِ الله کان سواءِ ڪوبه

مِنْ عَاصِمٍ ۚ كَانُوا أَغْشٰىٰ وَجُوهَهُمْ قُطْعًا مِّنَ اللَّيْلِ مُظْلِمًا ۚ أُولَٰئِكَ

بچائيندڙ نه هوندو، ڳوڻاڪ انهن جي منهن کي رات جو ڪارو ٿڪرو لڳي ويو، اهي

أَصْحَابُ النَّارِ ۖ هُمْ فِيهَا خَالِدُونَ ﴿٤٠﴾ وَيَوْمَ نَحْشُرُهُمْ جَمِيعًا ثُمَّ

دو نرخی آهن، اهي هميشه دوزخ ۾ رهندا، ۽ قيامت جي ڏينھن اسين انهن سڀني کي گڏ ڪندا سين

نَقُولُ لِلَّذِينَ أَشْرَكُوا مَكَانَكُمْ أَنْتُمْ وَشُرَكَاءُكُمْ فَزَيَّلْنَا

ان کان پوءِ اسين مشرڪن کي چوندا سين ته توهان ۽ توهان جا پٽ پنهنجي جاءِ تي بيهو، پوءِ اسين انهن جا

بَيْنَهُمْ وَقَالَ شُرَكَاءُهُمْ مَا كُنْتُمْ اِيَّانَا تَعْبُدُونَ ۚ فَكَفَى بِاللّٰهِ

تعلقات ختم ڪندا سين ۽ انهن جا پٽ انهن کي چوندا توهان سانجي ڪنهن عبادت ڪندا هئا، پوءِ الله اسان ۽

شَهِيدًا بَيْنَنَا وَبَيْنَكُمْ اِنْ كُنَّا عَنْ عِبَادَتِكُمْ لَغْفِيلِينَ ۚ

توهان جي وچ ۾ بهترين گواهه آهي، بيشڪ اسين توهان جي عبادت ڪرڻ کان راضي نه هئاسين.

هٰنَا لِكَ تَبْلُوْا كُلُّ نَفْسٍ مَّا اَسْلَفَتْ وَرُدُّوْا اِلَى اللّٰهِ مَوْلَاهُمْ الْحَقُّ

ان وقت عملن جي ڪري هر ماڻهو آزمائش ۾ رهوندو ۽ اهي سڀئي پنهنجي حقيقي رب ڏانهن

وَضَلَّ عَنْهُمْ مَّا كَانُوْا يَفْتَرُوْنَ ۚ قُلْ مَنْ يَّرْزُقُكُمْ مِّنْ

موتيا ويندا ۽ جيڪي بت انهن ٺاهيا هئا سي انهن کان غائب ٿي ويندا. ايراضي توهان توھان فرياد توهان کي آسمان ۽

السَّمَاءِ وَالْاَرْضِ اَمَّنْ يَسْلُكُ السَّمْعَ وَالْاَبْصَارَ وَمَنْ يُخْرِجُ

زمين مان رزق ڪير ٿي ٿو (۽ توهان کي) ٻڌڻ ۽ ڏسڻ جي توفيق ڪير ٿي ٿو ۽ زندهه کي مئل مان

الْحَيِّ مِنَ الْمَيِّتِ وَيُخْرِجُ الْمَيِّتَ مِنَ الْحَيِّ وَمَنْ يُدْبِرُ الْاَمْرَ

۽ مئل کي زندهه مان ڪير پيدا ڪري ٿو ۽ (مخلوق ۾) پنهنجا حڪم ڪير هلائي ٿو.

فَسَيَقُولُوْنَ اَللّٰهُ فَقُلْ اَفَلَا تَتَّقُوْنَ ۚ فَاذْلِكُمْ اَللّٰهُ رَبُّكُمْ الْحَقُّ

پوءِ فوراً چوندا ته الله، پوءِ توهان فرمايو ته توهان نه ڏاڊهو. پوءِ اهوئي توهان جو سچو خالق آهي،

فَمَا ذَا بَعْدَ الْحَقِّ اِلَّا الضَّلٰلُ ۚ فَاَنِّيْ تُصْرَفُوْنَ ۚ كَذٰلِكَ

پوءِ الله تعاليٰ جي عبادت کان سواءِ ته فقط گمراهي آهي پوءِ توهان ڪيڏانهن ڦرو ٿا. اهڙي طرح

حَقَّتْ كَلِمَتُ رَبِّكَ عَلَى الَّذِينَ فَسَقُوْا اَنَّهُمْ لَا يُؤْمِنُوْنَ ۚ

گنهگارن لاءِ توهان جي رب جي ڳالهه ثابت ٿي ته تحقيق آهي (دليلن اچڻ کان پوءِ به) ايمان نه آڻيندا.

قُلْ هَلْ مِنْ شُرَكَائِكُمْ مَنْ يَبْدُو الْخُلُقَ ثُمَّ يُعِيدُهُ قُلِ اللَّهُ

توهان فرمايو ڇا توهانجا اهڙا مڻو (بت وغيره) آهن جيڪي نئين سر مخلوق کي پيدا ڪري ڇڏين ۽ ان کي پاڻ ڏانهن موٽائڻ، توهان فرمايو الله

يَبْدُو الْخُلُقَ ثُمَّ يُعِيدُهُ فَأَنَّى تُؤْفَكُونَ ۳۷ قُلْ هَلْ مِنْ شُرَكَائِكُمْ

نئين سر مخلوق کي پيدا فرمايو، ان کان پوءِ پاڻ ڏانهن موٽايو ڇو؟ توهان ڪيڏانهن ڦرو ٿا. توهان فرمايو ڇا توهان جا مڻو اهڙا آهن

مَنْ يَهْدِي إِلَى الْحَقِّ قُلِ اللَّهُ يَهْدِي لِلْحَقِّ أَفَمَنْ يَهْدِي إِلَى

جيڪي صحيح رستو ڏيکاري سگهن، توهان فرمايو الله تعاليٰ صحيح رستو ڏيکاري ٿو، ڇا ڇو؟ جيڪا مقدس ذات صحيح رستو

الْحَقِّ أَحَقُّ أَنْ يُتَّبَعَ أَمْ لَا يَهْدِي إِلَّا أَنْ يَهْدِي فَمَا لَكُمْ كَيْفَ

ڏيکاري ان جي تابعداري ڪجي يا ان (معبود) جي تابعداري ڪجي جيڪو پاڻ ئي گوراء هجي. ڇو؟ توهان کي ڇا ٿيو آهي (يعني توهان

تَحْكُمُونَ ۳۸ وَمَا يَتَّبِعُ أَكْثَرُهُمْ إِلَّا ظَنًّا إِنَّ الظَّنَّ لَا يُغْنِي

ڪهڙا فيصلو ڪريو ٿا. انهن (ڪافرن) مان گهڻا ته گمان تي هلن ٿا، بيشڪ گمان حق کي ڪو

مِنَ الْحَقِّ شَيْءًا إِنَّ اللَّهَ عَلِيمٌ بِمَا يَفْعَلُونَ ۳۹ وَمَا كَانَ

فائدو نه ٿو ڏئي. بيشڪ الله تعاليٰ سندن عملن کان خبردار آهي. ۽ هن قرآن ڪريو جو اهو

هَذَا الْقُرْآنُ أَنْ يُفْتَرَى مِنْ دُونِ اللَّهِ وَلَكِنْ تَصْدِيقُ

شان ناهي جو الله کان سواءِ ٻيو ڪو ناهي سگهي پر (هي قرآن ڪريم) ٻين مقدس ڪتابن

الَّذِي بَيْنَ يَدَيْهِ وَتَفْصِيلَ الْكِتَابِ لَا رَيْبَ فِيهِ مِنْ رَبِّ

جي تصديق ڪندڙ آهي ۽ ان (مٿي) الله جا تفصيلي احڪام آهن (يعني الله جي طرفان نازل ٿيل آهي، جنهن

الْعَالَمِينَ ۴۰ أَمْ يَقُولُونَ افْتَرَاهُ قُلْ فَأْتُوا بِسُورَةٍ مِثْلِهِ

پر ڪوشش ناهي، ڇا اهي چون ٿا ته قرآن کي رسول عربي تيار ڪيو آهي، توهان فرمايو ته قرآن جهڙي هڪڙي سورت ناهي ڏيکاريو

وَادْعُوا مَنِ اسْتَطَعْتُمْ مِنْ دُونِ اللَّهِ إِنْ كُنْتُمْ صَادِقِينَ ۴۱ بَلْ

۽ الله کان سواءِ جيڪا طاقت اٿو اها استعمال ڪريو جيڪڏهن توهان سچا آهيو. بلڪه

كَذَّبُوا بِآيَاتِنَا يُحِيطُوا بِعَلَمِهِ وَلَمَّا يَأْتِهِمْ تَأْوِيلُهُ كَذَلِكَ

اهو قرآن جيڪو ڪنهن سمجهه ۾ نه آيو اچي ان کي ڪوڙو سمجهن ٿا ۽ اڃان انهن جا ذهن قرآن جي معنيٰ ۾ نه سمجهن . اهڙي طرح

كَذَّبَ الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ فَانْظُرْ كَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ الظَّالِمِينَ ﴿٣٩﴾

اڳين ماڻهن به (الله جي ڪتابن کي) ڪوڙو سمجهيو ۽ پوءِ توهان ڏسو ته ظالمن جي پڇاڙي ڪهڙي ٿي ٿي .

وَمِنْهُمْ مَنْ يُؤْمِنُ بِهِ وَمِنْهُمْ مَنْ لَا يُؤْمِنُ بِهِ وَرَبُّكَ أَعْلَمُ

۽ انهن مان ڪو ماڻهو قرآن تي ايمان آڻي ٿو ۽ ڪو ماڻهو ايمان نه ٿو آڻي ، ۽ توهان جو رب فسادين

بِالْمُفْسِدِينَ ﴿٤٠﴾ وَإِنْ كَذَّبُوكَ فَقُلْ لِي عَمَلٌ وَلَكُمْ

ڪي وڌيڪ ڇاڻي ٿو . ۽ جيڪڏهن (اهي) توهان کي ڪوڙو سمجهن ٿا پوءِ توهان فرمايو منهنجي لاءِ منهنجو عمل آهي توهان لاءِ

عَمَلُكُمْ أَنْتُمْ بَرِيءُونَ مِمَّا أَعْمَلُ وَأَنَا بَرِيءٌ مِمَّا تَعْمَلُونَ ﴿٤١﴾

توهان جا عمل آهن، توهان منهنجي عمل کان بيزار آهيو ۽ آئون توهان جي عملن کان بيزار آهيان .

وَمِنْهُمْ مَنْ يَسْتَمِعُونَ إِلَيْكَ أَفَأَنْتَ تَسْمِعُ الصُّمَّ وَلَوْ كَانُوا

۽ انهن مان ڪي ماڻهو توهان ڏانهن ڪن لڳائڻ ٿا ، ڇا پوءِ توهان ٻوڙن کي ٻڌرائي سگهو ٿا جڏهن ته اهي

لَا يَعْقِلُونَ ﴿٤٢﴾ وَمِنْهُمْ مَنْ يَنْظُرُ إِلَيْكَ أَفَأَنْتَ تَهْدِي الْعُمْىَ

عقل نه ٿا رکن . ۽ انهن مان ڪي ماڻهو توهان کي ڏسن ٿا ، ڇا پوءِ توهان انڌن کي واٽ ڏيکاري سگهو ٿا

لَوْ كَانُوا لَا يَبْصِرُونَ ﴿٤٣﴾ إِنَّ اللَّهَ لَا يَظْلِمُ النَّاسَ شَيْئًا وَلَكِنَّ

جڏهن ته اهي نه ٿا ڏسن . بيشڪ الله تعاليٰ ماڻهن سان ڪوبه ظلم نه ٿو ڪري ۽ پر

النَّاسُ أَنْفُسَهُمْ يَظْلِمُونَ ﴿٤٤﴾ وَيَوْمَ يَحْشُرُهُمْ كَأَن لَّمْ يَلْبَثُوا

ماڻهون پنهنجي نفسن سان پاڻ ظلم ڪن ٿا . ۽ قيامت جي ڏينهن الله انهن کي گڏ ڪندو گویا ڪ اهي (دنيا ۾) رهيا

إِلَّا سَاعَةً مِّنَ النَّهَارِ يَتَعَارَفُونَ بَيْنَهُمْ قَدْ خَسِرَ الَّذِينَ كَذَّبُوا

هئا مگر ڏينهن جي هڪ ساعت (اهي) هڪ ٻئي کي پاڻ ۾ سڃاڻيندا ، بيشڪ اهي ماڻهو نقصان ۾ پيا جيڪي

منزل ۳

بِلِقَاءِ اللَّهِ وَمَا كَانُوا مُهْتَدِينَ ﴿٣٥﴾ وَإِنَّا نُرِيَنَّكَ بَعْضَ الَّذِي

الله تعالى جی دیدار کان انکاری ثیاء اھی هدایت وارا ناهن . بیچیکه نذر اسین تو هانکه انهن جمیع عذاب و نکاح تو خفنه و ناهن .

نَعِدُهُمْ أَوْ نَتُوفِّيَنَّكَ فَاِلَيْنَا مَرْجِعُهُمْ ثُمَّ اللَّهُ شَهِيدٌ عَلَى مَا

وعدو ڪيائون يا توھان کي وصال ڪرايون، پوءِ انھن جو مون سان ڏانھن ٿيندو ۽ پوءِ الله تعاليٰ انھن جي عملن

يَفْعَلُونَ ﴿٣٠﴾ وَلِكُلِّ أُمَّةٍ رَّسُولٌ فَإِذَا جَاءَ رَسُولُهُمْ قُضِيَ بَيْنَهُمْ

تي گواه آهي. ۽ هر هڪ امت لاءِ رسول آهي. پوءِ جنهن وقت انهن وٽ رسول اچي ٿو ته پوءِ انهن جي وچ ۾

بِالْقِسْطِ وَهُمْ لَا يُظْلَمُونَ ﴿٢٤﴾ وَيَقُولُونَ مَتَى هَذَا الْوَعْدُ إِنْ

نصاف سان فیصلو کی روحی توجہ انھن سان ظلم نہ کیو ويندو. ۽ اهي چون تاته هي وعدو (قيامت جو) ڪڏهن به روئندو

كُنْتُمْ صَادِقِينَ ﴿٣٨﴾ قُلْ لَا أَمْلِكُ لِنَفْسِي ضَرًّا وَلَا نَفْعًا إِلَّا

جیڪڏهن توهان سڃاڻهو، رسول ۽ توهان فرماو آڏن (بذات خود) پنهنجو وجود ۽ الله جي مرضي کان سواءِ نفع ۽

مَا شَاءَ اللَّهُ لِكُلِّ أُمَّةٍ أَجَلٌ إِذَا جَاءَ أَجَلُهُمْ فَلَا سِتَاقُونَ

تصان حوالک ناهان، هامت (اعمال) و مرق و مقدر آید، رخصت، وقت انقضای ایندو دعای کان کے

سَاعَةً وَلَا يَسْتَقْدِمُونَ ﴿٢٤﴾ قُلْ أَرَأَيْتُمْ إِنْ أَتَاكُمْ عَذَابُهُ سَاءَ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

أَمْ نَهَاهُمْ أَنْ يَسْتَعِجُوا مِنْهُ الْجُمُوعُ ۚ أَتَشَاءُ أَنْ يَمُوتُوا قَدْ آمَنُوا

وَالَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ لَهُمْ أَجْرٌ كَثِيرٌ

وَقَدْ كُنْتُمْ تَسْتَعْجِلُونَ ۖ (۵۱) ثُمَّ قِيلَ لِلَّذِينَ ظَلَمُوا

سَمْعًا وَبَصَرًا وَفُؤَادًا وَفِي سَمْعِهِمْ وَبَصَرِهِمْ وَفُؤَادِهِمْ

سیندا، (اللہ فرمائیے دو) ہائی (ایساں ایوتا) پر ہن کان اب نوہا (علاپ اچن پو پھر کڈھا، ان کان پو و ظا لن ی حکم کو سیدو۔

جہاں ابا الخ جہاں یجہاں الہا کنتہ تکسہا۔ (۵۷)

وَمَا أَصَابَكُمْ مِنَ الْمُلَمِّاتِ لَتَأْكُلَنَّ مِنَ التَّعَابِ

وَيَسْتَنْبِئُونَكَ أَحَقُّ هُوَ قُلُوبُ إِي وَرَبِّي إِنَّهُ لَحَقٌّ وَمَا أَنْتُمْ

توهان کان سوال ڪن ٿا توهان کي عذاب ايندو! توهان فرمايو هائو، مون کي منهنجي رب جو سڀاهي ڏيڻڪ عذاب ايندو ۽ توهان ان کان

بمعجزين^{۵۶} وَلَوْ أَنَّ لِكُلِّ نَفْسٍ ظَلَمَتْ مَا فِي الْأَرْضِ لَافْتَدَتْ

بجي نه سگهندا ۽ هر انسان جنهن ظلم ڪيو آهي اهو جيڪڏهن ان ظلم جي عيوض زمين جي سڀني

بِهٽِ وَأَسْرُوا النَّدَامَةَ كَمَا رَأَوْا الْعَذَابَ وَقُضِيَ بَيْنَهُم بِالْقِسْطِ وَهُمْ

شين جيترو ڏنڊ ڏئي ۽ عذاب ڏسڻ وقت پشيمان نه ٿي (تڏهن به انهن کي سڀاهي ڏيڻڪ ۽ ويندي) ۽ انهن ماڻهن کي انصاف ڪيو

لَا يُظْلَمُونَ^{۵۷} إِلَّا إِنْ لِلَّهِ مَا فِي السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ إِلَّا إِنْ وَعَدَ اللَّهُ

ويندو ۽ ظلم نه ڪيو ويندو. خبردار بيشڪ آسمانن ۽ زمينن جون سڀئي شئيون الله جو آهن، خبردار بيشڪ الله جو وعدو

حَقٌّ وَلَكِنْ أَكْثَرُهُمْ لَا يَعْلَمُونَ^{۵۸} هُوَ يُحْيِي وَيُمِيتُ وَالِيهِ تُرْجَعُونَ^{۵۹}

سچو آهي پر اڪثر ماڻهو نه ٿا ڄاڻن. الله تعاليٰ جياري ۽ ماري ٿو ۽ الله تائين توهان موٽايا ويندا.

يَا أَيُّهَا النَّاسُ قَدْ جَاءَ تَكُمْ مَوْعِظَةٌ مِنْ رَبِّكُمْ وَشِفَاءٌ لِمَا فِي

اي انسانو! تحقيق توهان وٽ توهان جي رب جي طرفان نصيحت پهتي ۽ قرآن ڪريم توهان جي سينن

الْصُّدُورِ وَهُدًى وَرَحْمَةٌ لِلْمُؤْمِنِينَ^{۶۰} قُلْ بِفَضْلِ اللَّهِ وَ

لاءِ شفا آهي، ۽ (اهو قرآن) مؤمنن لاءِ هدايت ۽ رحمت آهي. رسول عربي توهان فرمايو ته الله جي فضل ۽

بِرَحْمَتِهِ فَبِذَلِكَ فَلْيَفْرَحُوا هُوَ خَيْرٌ مِمَّا يَجْمَعُونَ^{۶۱} قُلْ أَرَأَيْتُمْ مَا

رحمت جي ڪري توهان خوش ٿيو اهو توهان لاءِ توهان جي ملڪيت کان بهتر آهي. رسول عربي توهان فرمايو (ڪاٺون کي)

أَنْزَلَ اللَّهُ لَكُمْ مِنْ رِزْقٍ فَجَعَلْتُمْ مِنْهُ حَرَامًا وَحَلَالًا قُلْ اللَّهُ أَذِنَ

تڃا توهان مون کي اهو ٻڌائيندو ته الله توهان لاءِ رزق موڪليو ۽ توهان ان کي حلال ۽ حرام مقرر ڪيو آهي، توهان فرمايو

لَكُمْ أَمْ عَلَى اللَّهِ تَفْتَرُونَ^{۶۲} وَمَا ظَنُّ الَّذِينَ يَفْتَرُونَ عَلَى اللَّهِ

تڃا الله جل جلاله جي توهان کي اجازت ڏني آهي يا توهان الله تي ڪو زور هڻو ٿا ۽ ڪهڙو گمان آهي انهن ماڻهن جو جيڪي الله تي ڪو زور هڻن ٿا

الْكَذِبَ يَوْمَ الْقِيَامَةِ إِنَّ اللَّهَ لَذُو فَضْلٍ عَلَى النَّاسِ وَلَٰكِنَّ

تدقیامت جی دینهن انهن سچا چائیندو؟ بیشک الله تعالی ماڻهن تي فضل ڪندڙ آهي، پر اڪثر ماڻهو

اَكْثَرُهُمْ لَا يَشْكُرُونَ ﴿٦﴾ وَمَا تَكُونُ فِي شَأْنٍ وَمَا تَتْلُو مِنْهُ مِنْ

الله جو شڪر نه ٿا ڪن. ۶. اي رسول! ڇوڪڙن توهان ڪنهن ڪم ۾ آهيو يا الله جي طرفان

قُرْآنٍ وَلَا تَعْمَلُونَ مِنْ عَمَلٍ إِلَّا كُنَّا عَلَيْكُمْ شُهُودًا إِذْ تُفِيضُونَ

قرآن ڪريم پڙهڻا يا جيڪو عمل توهان (مومن) ڪريو ٿا ته اسين توهان تي شاهد آهيون جڏهن توهان انهن

فِيهِ وَمَا يَعْزُبُ عَنْ رَبِّكَ مِنْ مِّثْقَالِ ذَرَّةٍ فِي الْأَرْضِ وَلَا فِي

شروع ڪريو ٿا، ۷. الله تعالیٰ کان ذري برابر به ڪا شي زمين ۽ آسمان ۾ غائب نه

السَّمَاءِ وَلَا أَصْغَرَ مِنْ ذَلِكَ وَلَا أَكْبَرَ إِلَّا فِي كِتَابٍ مُبِينٍ ﴿٧﴾

ٿي رهي ۽ نه ان کان ننڍي شي ۽ نه ان کان وڏي شي مگر (هر شي) لوح محفوظ ۾ موجود آهي.

أَلَا إِنَّ أَوْلِيَاءَ اللَّهِ لَا خَوْفٌ عَلَيْهِمْ وَلَا هُمْ يَحْزَنُونَ ﴿٨﴾

خبردار! بیشک الله تعالیٰ جي سٺه ولين تي ڪو خوف ناهي ۽ نه اهي تڙڪوٺبا.

الَّذِينَ آمَنُوا وَكَانُوا يَتَّقُونَ ﴿٩﴾ لَهُمُ الْبُشْرَىٰ فِي

اهي آهي ماڻهو آهن جن ايمان آندو ۽ پرهيزگاري اختيار ڪيائون، انهن لاءِ دنيا ۽ آخرت

الْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَفِي الْآخِرَةِ لَا تَبْدِيلَ لِكَلِمَاتِ اللَّهِ

۾ بشارت (ڪاميابي جي) آهي. الله تعالیٰ پنهنجي وعدي کي تبديل نه ٿو ڪري.

ذَلِكَ هُوَ الْفَوْزُ الْعَظِيمُ ﴿١٠﴾ وَلَا يَحْزَنكَ قَوْلُهُمْ إِنَّ

اها ها عظيم ڪاميابي آهي. رسول! عربي توهان کي ڪافرن جو ڳالهائون غمگين نه ڪن، بیشک

الْعِزَّةُ لِلَّهِ جَمِيعًا هُوَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ ﴿١١﴾ أَلَا إِنَّ لِلَّهِ مِنْ

سموري عزت الله تعالیٰ لاءِ آهي، اهوئي بددندڙ ڄاڻندڙ آهي. خبردار! بیشک الله تعالیٰ لاءِ

فِي السَّمَوَاتِ وَمَنْ فِي الْأَرْضِ وَمَا يَتَّبِعُ الَّذِينَ

اهي شيون آهن جيڪي آسمانن ۽ زمينن ۾ آهن ، ۽ جيڪي ماڻهو الله تعالى کان سواءِ

يَدْعُونَ مَنْ دُونِ اللَّهِ شُرَكَاءَ ۖ إِنَّ يَتَّبِعُونَ إِلَّا

ڄڻ جي عبادت ۾ ڪن ٿا، اهي نه ٿا تابعداري ڪن مگر

الظَّنَّ ۚ وَإِنْ هُمْ إِلَّا يَخْرُصُونَ ۖ هُوَ الَّذِي جَعَلَ لَكُمُ

گمان جي ۽ اهي ته فقط اندازا ڪن ٿا . الله تعالى اهو آهي جنهن توهان جي

الْيَلِ لِتَسْكُنُوا فِيهِ وَالنَّهَارَ مُبْصِرًا ۚ إِنَّ فِي ذَلِكَ

آرام لاءِ رات پيدا فرمائي ۽ رزق روزي لاءِ ڏينهن پيدا فرمايو، بيشڪ ان ۾ ڳالهه ۾

لَا يَتْلُو لِقَوْمٍ يُسْمَعُونَ ۖ قَالُوا اتَّخَذَ اللَّهُ وَلَدًا سُبْحَنَهُ ۖ

نشان آهي ان قوم لاءِ جيڪي سمجهن ٿا . ڪافر چون ٿا ته الله کي اولاد آهي الله (انهي ڳالهه کان) پاڪ آهي .

هُوَ الْغَنِيُّ ۖ لَهُ مَا فِي السَّمَوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ ۚ إِنَّ

۽ پاڻ بي نياز آهي، الله لاءِ اهي شيون آهن جيڪي آسمانن ۾ آهن ۽ زمينن ۾ آهن، ڇا! توهان

عِنْدَكُمْ مِّنْ سُلْطٰنٍ بِهٰذَا ۖ أَتَقُولُونَ عَلَى اللَّهِ مَا لَا

وت ان ڳالهه جي ڪا سند موجود آهي، ڇا! توهان الله تي اهو ڪوڙ مڙهيو ٿا جيڪو توهان

تَعْلَمُونَ ۖ قُلْ إِنَّ الَّذِينَ يَفْتَرُونَ عَلَى اللَّهِ الْكَذِبَ لَا

نه ٿا ڄاڻو . رسول عربي توهان فرمايو ته جيڪي ماڻهو الله تي ڪوڙ مڙهين ٿا اهي

يُفْلِحُونَ ۖ مَتَاعٌ فِي الدُّنْيَا ثُمَّ إِلَيْنَا مَرْجِعُهُمْ ثُمَّ

ڪامياب ڏيندا . (ها) دنيا ۾ انهن کي ڪجهه نفعو حاصل ٿي سگهي ٿو ان کان پوءِ انهن کي سڏ موٽڻ ٿيندو، ان

نُنْزِقُهُمُ الْعَذَابَ الشَّدِيدَ بِمَا كَانُوا يَكْفُرُونَ ۖ

کان پوءِ ڪفر سببان انهن کي اسين دردناڪ عذاب ڇڪائينداسين .

عَنْ
۱۲

وَاتْلُ عَلَيْهِمْ نَبَأَ نُوحٍ إِذْ قَالَ لِقَوْمِهِ يٰقَوْمِ إِن كَانَ كَبُرَ

۱۰ رسولِ عربی توهان انهن (مکي وارن) کي نوح جي خبر ٿيڻا جو جنهن نوح پنهنجي قوم کي چيو ته اي منهنجي قوم جيڪڏهن منهنجي

عَلَيْكُمْ مَقَامِي وَتَذَكِيرِي بِآيَاتِ اللَّهِ فَعَلَى اللَّهِ تَوَكَّلْتُ

وڌي حياتي ۽ نصيحت توهان کي ڏکي لڳي ٿي ته پوءِ الله تعالیٰ تي منهنجو ڀروسو آهي

فَاجْبِعُوا أَمْرَكُمْ وَشُرَكَاءَكُمْ ثُمَّ لَا يَكُنْ أَمْرُكُمْ عَلَيْكُمْ غُمَّةً

پوءِ توهان ۽ توهان جا ٻئي (مون لاءِ) پنهنجي تدبير مضبوط ڪريو، پوءِ توهان مون سان گڏ ڪلا مقابلو ڪريو

ثُمَّ اقْضُوا إِلَيَّ وَلَا تُنْظِرُونِ ۝۴۱ فَإِنْ تَوَلَّيْتُمْ فَمَا سَأَلْتُكُمْ مِنْ أَجْرِ

اُن کان پوءِ جيڪو وٺڻو هو ٻيڙيءَ ڪريو ۽ مون کي مهلت ڏيڻو: پوءِ جيڪڏهن توهان (منهنجي نصيحت کان) انڪار ڪريو ته پوءِ آئون

إِنْ أَجْرِي إِلَّا عَلَى اللَّهِ وَآمَرْتُ أَنْ أَكُونَ مِنَ الْمُسْلِمِينَ ۝۴۲

توهان کان ڪو اجورو طلب ٿو ڪريان، منهنجو ثواب الله تعالیٰ وٽ آهي ۽ مون کي فرمانبرداري جو حڪم ڪيو ويو آهي.

فَكَذَّبُوهُ فَنَجَّيْنَاهُ وَمَنْ مَّعَهُ فِي الْفُلْكِ وَجَعَلْنَاهُمْ خَلِيفَةً

پوءِ انهن نوح کي ڪوڙو سمجهيو پوءِ اسان نوح کي سندس ساٿين سميت ٻيڙي ۾ نجات ڏني ۽ اسان انهن کي جاءِ نشين بنايو

أَخْرَقْنَا الَّذِينَ كَذَّبُوا بِآيَاتِنَا فَانْظُرْ كَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ

۱۱ جن اسان جي آيتن کي ڪوڙو سمجهيو انهن کي غرق ڪيو سين، پوءِ رسولِ عربی توهان ڏسو ته بي فرمانن جي پڇاڙي

الْمُنْذِرِينَ ۝۴۳ ثُمَّ بَعَثْنَا مِنْ بَعْدِهِ رَسُولًا إِلَىٰ قَوْمِهِمْ فَجَاءَهُمْ

ڪهڙي ٿي ٿي. ان کان پوءِ اسان رسول موڪليا سندن قومن ڏانهن، پوءِ رسولن پنهنجا

بِالْبَيِّنَاتِ فَمَا كَانُوا لِيُؤْمِنُوا بِمَا كَذَّبُوا بِهِ مِنْ قَبْلُ كَذَلِكَ نَضَعُ

معجزا آندا، پوءِ اهي اهڙا حوا ۽ ايمان آڻڻ تي جنهن جو اڳ ۾ انڪار ڪري چڪا هئا، اسين ڪافرن جي دلين

عَلَىٰ قُلُوبِ الْمُعْتَدِينَ ۝۴۴ ثُمَّ بَعَثْنَا مِنْ بَعْدِهِمْ مُوسَىٰ وَهَارُونَ

تي اهڙي طرح مهر لڳايون ٿا. انهن پيغمبرن کان پوءِ اسان انهن ڏانهن موسيٰ ۽ هارون کي

إِلَىٰ فِرْعَوْنَ وَمَلَئِهِ بِآيَاتِنَا فَاسْتَكْبَرُوا وَكَانُوا قَوْمًا مُّجْرِمِينَ ﴿٤٥﴾

فرعون ۽ سندس قوم ڏانهن پنهنجين نشانين سان پيغمبر ڪري موڪليو، پر انهن تڪبر ڪيو ۽ اها قوم مجرم هئي.

فَلَمَّا جَاءَهُمُ الْحَقُّ مِنْ عِنْدِنَا قَالُوا إِنَّ هَذَا السِّحْرُ مُبِينٌ ﴿٤٦﴾

پوءِ جڏهن انهن وٽ اسانجي طرفان معجزا پهتا چيائون ته بيشڪ هيءُ صاف جادو آهي.

قَالَ مُوسَىٰ أَتَقُولُونَ لِلْحَقِّ لَمَّا جَاءَكُمْ أَسِحْرُ هَذَا وَلَا يُفْلِحُ

موسىٰ چيو ته ڇا توهان معجزن کي جادو چئو ۽ تڏهن توهان وٽ معجزا آيا، ڇا هي جادو آهي! ۽ جادو گر ڪڏهن

السَّحَرُونَ ﴿٤٧﴾ قَالُوا أَجِئْتَنَا لِنَلْفِتْنَا عَمَّا وَجَدْنَا عَلَيْهِ آبَاءَنَا

به ڪامياب نه ٿا ٿين. چيائون ڇا تون اسان کي پنهنجي وڏن جي مذهب کان ڦيرائين ٿو

وَتَكُونُ لَكُمْ الْكِبْرِيَاءُ فِي الْأَرْضِ وَمَا نَحْنُ لَكُمْ بِمُؤْمِنِينَ ﴿٤٨﴾

۽ توهان ٻئي زمين تي حڪمراني ڪندا، ۽ اسين توهان پنهي تي ايمان نه ٿا آڻيون.

وَقَالَ فِرْعَوْنُ أَتُؤْتُونِي بِكُلِّ سِحْرِ عَلِيمٍ ﴿٤٩﴾ فَلَمَّا جَاءَ السَّحَرَةُ قَالَ

۽ فرعون چيو ته مون وٽ هر قسم جا ڄاڻو جادو گر آڻيو. پوءِ جڏهن جادو گر آيا، مٿي انهن کي

لَهُمْ مُوسَىٰ الْقَوَامَا أَنْتُمْ مُلْقُونَ ﴿٥٠﴾ فَلَمَّا أَلْقَوْا قَالَ مُوسَىٰ مَا

چيو ته توهان کي جيڪو ڪرڻو آهي سو پلي ڪريو. پوءِ جڏهن انهن ڪري ڏيکاريو، موسىٰ فرمايو

جِئْتُمْ بِهِ السِّحْرُ إِنَّ اللَّهَ سَابِطُهُ إِنَّ اللَّهَ لَا يَصْلِحُ عَمَلَ

توهان ته جادو ڪيو آهي، بيشڪ الله تعاليٰ جلد انهيءَ کي ختم ڪندو، بيشڪ الله تعاليٰ کي فسادين جو

الْمُفْسِدِينَ ﴿٥١﴾ وَيُحَقِّقُ اللَّهُ الْحَقَّ بِكَلِمَاتِهِ وَلَوْ كَرِهَ الْمُجْرِمُونَ ﴿٥٢﴾

عمل پسند ناهي. الله تعاليٰ پنهنجي نشانين سان حق کي ثابت ڪري ٿو، جيئن ٿيڪ مجرمين کي اهو پسند ناهي.

فَمَا آمَنَ لِمُوسَىٰ إِلَّا ذُرِّيَّةٌ مِّنْ قَوْمِهِ عَلَىٰ خَوْفٍ مِّنْ فِرْعَوْنَ

پوءِ فرعون ۽ سندس لشڪر جي خوف سببان موسىٰ تي فقط سندس قوم جي ڪجهه ماڻهن ايمان آندو

وَمَلَأْمِهِمْ أَنْ يَفْتِنَهُمْ وَإِنْ فِرْعَوْنَ لَعَالٍ فِي الْأَرْضِ وَإِنَّهُ

نهستان فرعون انهن لهي عذاب ڪري، ۽ بيشڪ فرعون زمين (مصر) ۾ نهايت طاقتور هو، ۽ بيشڪ اهو

لِمَنِ الْمُسْرِفِينَ ۝۸۲ وَقَالَ مُوسَى يَقَوْمِ إِن كُنْتُمْ اٰمَنْتُمْ بِاللّٰهِ

(ظلم ۽ فساد) حد کان وڌندڙ هو. ۽ موسيٰ چيو اي منهنجي قوم جيڪڏهن توهان الله تي ايمان آڻيو ٿا ته

فَعَلَيْهِ تَوَكَّلُوا اِنْ كُنْتُمْ مُسْلِمِينَ ۝۸۳ فَقَالُوا عَلَى اللّٰهِ

پوءِ توهان الله تي توڪل ڪريو جيڪڏهن توهان مسلمان آهيو. پوءِ امتين عرض ڪيو اسان الله تي

تَوَكَّلْنَا رَبَّنَا لَا تَجْعَلْنَا فِتْنَةً لِّلْقَوْمِ الظَّالِمِينَ ۝۸۴ وَنَجِّنَا

توڪل ڪئي آهي، اي اسان جاري تون اسان کي ظالم قوم جي عذاب کان محفوظ رک. ۽ تون اسان کي

بِرَحْمَتِكَ مِنَ الْقَوْمِ الْكَافِرِينَ ۝۸۵ وَاَوْحَيْنَا اِلٰى مُوسٰى وَاَخِيهِ

پنهنجي رحمت سان ڪافرن جي قوم کان نجات عطا ڪر. ۽ اسان موسيٰ ۽ هارون ٽنهنجي وحيٰ موڪلي ته

اَنْ تَبَوِّا الْقَوْمَ كَمَا بِصِرْبِيُوتًا وَاَجْعَلُوا اَيُّوْتَكُمْ قِبْلَةً وَّ

توهان پنهنجي قوم لاءِ مصر ۾ گهر تيار ڪريو ۽ توهان پنهنجي گهرن جو رخ قبلي طرف ڪريو ۽

اَقِيْمُوا الصَّلٰوةَ وَّبَشِّرِ الْمُؤْمِنِينَ ۝۸۶ وَقَالَ مُوسٰى رَبَّنَا اِنَّكَ

توهان نماز قائم ڪريو، ۽ تون مؤمنن کي بشارت ڏي. ۽ موسيٰ عرض ڪيو اي اسان جاري بيشڪ تو

اَتَيْتَ فِرْعَوْنَ وَمَلَاةَ زَيْنَةً وَّ اَمْوَالًا فِي الْحَيٰوةِ الدُّنْيَا رَبَّنَا

فرعون ۽ سندس لشڪر کي دنيا جي حياتي ۾ زينت (لباس زيور، هٿيار، سواريون ۽ نوڪي) ۽ ملڪيت عطا ڪئي آهي، اي

لِيُضِلُّوْا عَنْ سَبِيْلِكَ رَبَّنَا اطِّسْ عَلَى اَمْوَالِهِمْ وَاَشْدُدْ عَلَى

اسان تجاري اهي ماڻهن کي تنهنجي راه کان گمراه ڪند، اي اسان تجاري تون انهن جي ملڪيت برباد ڪر ۽ انهن جون

قُلُوْبُهُمْ فَلَا يُؤْمِنُوْا حَتّٰى يَرَوْا الْعَذَابَ الْاَلِيْمَ ۝۸۷

دليون سخت ڪر جو اهي ايمان نه آڻن، ايسٽائين جو اهي دردناڪ عذاب ڏسن.

قَالَ قَدْ أُجِيبْتُ دَعْوَتُكُمْ فَاَسْتَقِيمُوا وَلَا تَتَّبِعْنَ سَبِيلَ

الله تعالى فرمايو بيشڪ مون توهان پنهي جي دعائي قبول فرمائي آهي پوءِ توهان پئي ثابت قدم رهو ۽ توهان جاهلن

الَّذِينَ لَا يَعْلَمُونَ^{۹۸} وَجُوزْنَا بِبَنِي إِسْرَءِيلَ الْبَحْرَ فَاتَّبَعَهُمْ

جي وات جي تابعداري نه ڪريو . ۽ اسان بني اسرائيل کي دريا پار ڪرايو ، پوءِ فرعون ۽

فِرْعَوْنُ وَجُنُودُهُ بَغْيًا وَعَدُوًّا حَتَّى إِذَا أَدْرَكَهُ الْغَرَقُ قَالَ

ان جو لشڪر ظلم ۽ زيادتي سان سندن پويان ڪاهي پيو ، ايتائين جواهي ٻڌڻ لڳا ، فرعون چيو

أَمِنْتُ أَنَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا الَّذِي آمَنْتُ بِهِ بَنُو إِسْرَءِيلَ وَأَنَا

مون ايمان آندو ان الله تي جيڪو اڪيلو آهي ۽ جنهن الله تي بني اسرائيل ايمان آندو آهي ۽ آئون

مِنَ الْمُسْلِمِينَ^{۹۹} أَلَمْ تَرَ أَنَا أَمِنْتُ بِكَ قَبْلُ وَكُنْتَ مِنَ

مسلمانن مان آهيان . الله تعالى فرمايو ، ڇا تون هينئر ايمان آئين ٿو ۽ تحقيق توهن کان اڳ مڃي فرمايو آهيان ۽

الْمُفْسِدِينَ^{۱۰۰} فَالْيَوْمَ نُنَجِّيكَ بِبَدَنِكَ لِتَكُونَ لِمَنِ

تون فسادين مان هئين . پوءِ اڄ تنهنجي جسم کي اسان سمند مان ٻاهر اڇلائينداسين ، انهي لاءِ تڙپين ماڻهن

خَلَقَكَ آيَةً^{۱۰۱} وَلَإِنَّ كَثِيرًا مِّنَ النَّاسِ عَنْ آيَتِنَا لَغَفُلُونَ^{۱۰۲} وَ

لا ۽ تون نشاني ٿئين ، ۽ بيشڪ گهڻا ماڻهون اسان جي نشانين کان غافل آهن . ۽

لَقَدْ بَوَّأْنَا بَنِي إِسْرَءِيلَ مَبَوءًا صَدَقَ وَرَزَقْنَاهُمْ مِّنَ

تحقيق اسان بني اسرائيل کي بهترين جاءِ تي رهائوسين ۽ اسان انهن کي پاڪ شين مان

الطَّيِّبَاتِ فَمَا اخْتَلَفُوا حَتَّى جَاءَهُمُ الْعِلْمُ إِنَّ رَبَّكَ يَقْضِي

رزق عطا ڪيو ، پوءِ رسول عربي جي رسالت تي آهي سڀئي متفق هئا ، ايتائين جو رسول عربي جي آڏوئي بيشڪ توهان جو رب

بَيْنَهُمْ يَوْمَ الْقِيَمَةِ فِيمَا كَانُوا فِيهِ يَخْتَلِفُونَ^{۱۰۳} فَإِنْ كُنْتَ

انهن جي وچ ۾ قيامت جي ڏينهن فيصلو ڪند وڃن ڳالهين ۾ اهڙا اختلاف ڪندا هئا . پوءِ اي انسان جيڪڏهن تون

فِي شَكِّ مِمَّا أَنْزَلْنَا إِلَيْكَ فَسُئِلَ الَّذِينَ يَقْرَأُونَ الْكِتَابَ

قرآن کريم جي باري ۾ ڪنهن شڪ ۾ آهين ته پوءِ توهان انهن ماڻهن کان پڇا ڪريو جيڪي اڳيان ڪتاب

مِنْ قَبْلِكَ لَقَدْ جَاءَكَ الْحَقُّ مِنْ رَبِّكَ فَلَا تَكُونَنَّ مِنَ

پڙهن ٿا، بيشڪ رسول عربي وٽ سندن رب جي طرفان قرآن کريم آيو آهي پوءِ تون اي انسان شڪ

الْمُتَرَيِّنَ ۚ وَلَا تَكُونَنَّ مِنَ الَّذِينَ كَذَّبُوا بِآيَاتِ اللَّهِ فَتَكُونُ

ڪنڌڙن مان ٺڳي. ۽ هرگز تون انهن ماڻهن مان ٺڳي جيڪي قرآن کريم کي ڪوڙو سمجهي نقصان

مِنَ الْخُسِرِينَ ۝۵۱ إِنَّ الَّذِينَ حَقَّتْ عَلَيْهِمْ كَلِمَتُ رَبِّكَ لَا

وارن مان ٺڳي پيا. بيشڪ انهن ماڻهن لاءِ تنهنجي رب جو قطعي فيصلو ثابت ٿي چڪو آهي ته اهي

يَوْمَ مُنُونٍ ۝۵۲ وَلَوْ جَاءَ تَهُمْ كُلُّ آيَةٍ حَتَّى يَرَوْا الْعَذَابَ الْأَلِيمَ ۝۵۳

ايمان نه آڻيندا. ۽ جيتوڻيڪ اهي سڀئي نشانيون ڏسن، ايستائين جو اهي دردناڪ عذاب نه ڏسن.

فَلَوْلَا كَانَتْ قُرْيَةً آمَنَتْ فَنَفَعَهَا إِيْمَانُهَا إِلَّا قَوْمَ يُونُسَ لَمَّا

(عذاب نازل ٿيڻ کان پوءِ) ڪنهن به ڳوٺ واري کي سندن ايمان آڻڻ فائدو ڪوڏو، سواءِ قوم يونس جي جڏهن انهن

امَنُوا اكْشَفْنَا عَنْهُمْ عَذَابَ الْخِزْيِ فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَمَتَّعْنَاهُمْ

ايمان آندو ته اسان دنيا جي حياتي ۾ خوارِي وارو عذاب سندن مٿان لاهي ڇڏيو ۽ مقرر وقت تائين اسان

إِلَى حِينٍ ۝۵۴ وَلَوْ شَاءَ رَبُّكَ لَأَمَنَّ مَنْ فِي الْأَرْضِ كُلَّهُمْ

انهن کي خوش رکيو. ۽ جيڪڏهن رسول عربي تنهنجو رب چاهي ها ته سڄي زمين جا سڄا ماڻهو ايترا

جَمِيعًا أَفَأَنْتَ تُكْرِهُ النَّاسَ حَتَّى يَكُونُوا مُؤْمِنِينَ ۝۵۵ وَمَا

آڻڻ ها، ڇا پوءِ توهان ماڻهن (ڪافرن) کي ناپسند ڪريو ٿا، ايستائين جو اهي ايمان آڻن. ۽ ڪنهن انڪا

كَانَ لِنَفْسٍ أَنْ تُوْءَمِّنَ إِلَّا بِإِذْنِ اللَّهِ وَيَجْعَلُ الرَّجْسَ عَلَى

کي طاقت ناهي جو الله جي رضا مندي کان سواءِ مؤمن ٿي سگهي، ۽ الله تعاليٰ انهن ماڻهن تي عذاب

کي طاقت ناهي جو الله جي رضا مندي کان سواءِ مؤمن ٿي سگهي، ۽ الله تعاليٰ انهن ماڻهن تي عذاب

کي طاقت ناهي جو الله جي رضا مندي کان سواءِ مؤمن ٿي سگهي، ۽ الله تعاليٰ انهن ماڻهن تي عذاب

الَّذِينَ لَا يَعْقِلُونَ ﴿١٠﴾ قُلْ انْظُرُوا مَاذَا فِي السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ ط

ڪري ٿو جيڪي ڇڏي ڇڏيا آهن. توهان فرمايو توهان الله تعاليٰ جون نشانين غور سان ڏسو آسمانن ۽ زمينن ۾.

وَمَا تَغْنِي الْآيَاتُ وَالنُّذُرُ عَنْ قَوْمٍ لَا يُؤْمِنُونَ ﴿١١﴾ فَهَلْ

۽ جيڪي ماڻهو ايمان ڏنا آهن انهن کي نشانين ۽ ڊپ مان ڪو فائدو حاصل نه ٿيندو. پوءِ اهي (مڪي وارا)

يَنْتَظِرُونَ إِلَّا مِثْلَ أَيَّامِ الَّذِينَ خَلَوْا مِنْ قَبْلِهِمْ ط قُلْ فَانْتَظِرُوا

انتظار ڏيڻا ڪن مگر عذاب جي اچڻ جو جيڪو اڳين ماڻهن تي نازل ٿيو، توهان فرمايو توهان انتظار ڪريو

إِنِّي مُعَاكُمْ مِنَ الْمُنْتَظِرِينَ ﴿١٢﴾ ثُمَّ نُنَجِّي رُسُلَنَا وَالَّذِينَ آمَنُوا

بيشڪ آئون به توهان سان گڏ انتظار ڪندڙ آهيان. ان کان پوءِ اسان پنهنجن پيغمبرن ۽ مؤمنن کي نجات ڏين

كَذَلِكَ حَقًّا عَلَيْنَا نُنَجِ الْمُؤْمِنِينَ ﴿١٣﴾ قُلْ يَا أَيُّهَا النَّاسُ إِن كُنْتُمْ

اهڙي طرح مؤمنن کي نجات ڏين اسان جي مٿان لازم آهي. رسول عربي توهان فرمايو اي انسانو جيڪڏهن توهان کي

فِي شَكٍّ مِنْ دِينِي فَلَا أَعْبُدُ الَّذِينَ تَعْبُدُونَ مِنْ دُونِ

منهنجي دين ۾ ڪوشڪ آهي ته توهان به آئون الله کان سواءِ (توهان جي) ٻين جي عبادت نه ڪندس

اللَّهِ وَلَكِنْ أَعْبُدُ اللَّهَ الَّذِي يَتَوَفَّكُمُ ط وَأُمِرْتُ أَنْ أَكُونَ

پر آئون ان الله جي عبادت ڪريان ٿو جيڪو توهان کي زندگي ۽ موت ڏئي ٿو. ۽ مون کي حڪم ڪيو ويو آهي ته آئون

مِنَ الْمُؤْمِنِينَ ﴿١٤﴾ وَأَنْ أَقِمَّ وَجْهَكَ لِلدِّينِ حَنِيفًا وَلَا

مؤمنن مان هجان. ۽ (هي حڪم آهي) آئون پنهنجي دين تي مخلص هجان، ۽ توهان

تَكُونَنَّ مِنَ الْمُشْرِكِينَ ﴿١٥﴾ وَلَا تَدْعُ مِنْ دُونِ اللَّهِ مَا لَا

مشرڪن مان نه هجو. ۽ توهان الله کان سواءِ (ٻين جي) عبادت نه ڪريو جيڪي توهان کي

يَنْفَعُكَ وَلَا يَضُرُّكَ فَإِنْ فَعَلْتَ فَإِنَّكَ إِذًا مِنَ الظَّالِمِينَ ﴿١٦﴾

نفعو ۽ نقصان نه ٿا پهچائي سگهن، پوءِ جيڪڏهن بالفرض توهان ايئن ڪيو توهان ظالمن مان ٿي پوند.

وَإِنْ يَسْأَلْكَ اللَّهُ بَضْرًا فَلَا كَاشِفَ لَهُ إِلَّا هُوَ وَإِنْ يُرِدْكَ

۱۰۴ عجبڪڏهن الله توهان کي ڪانڪليف پهچائي ٿو ته پوءِ الله کان سواءِ ڪوبه اهاتڪليف لاهي ٿو سگهي، ۽ جيڪڏهن توهانجي

بِخَيْرٍ فَلَا رَادَّ لِفَضْلِهِ يُصِيبُ بِهِ مَنْ يَشَاءُ مِنْ عِبَادِهِ وَ

لا ۽ خير چاهي ٿو ته پوءِ الله جي فضل کي ڪور ڪئي ٿو سگهي، ان فضل کي پنهنجي بدن تائين پهچائي ٿو، ۽

هُوَ الْغَفُورُ الرَّحِيمُ ۱۰۵ قُلْ يَا أَيُّهَا النَّاسُ قَدْ جَاءَكُمْ الْحَقُّ

اهوئي بخش ڪندڙ باجهار و آهي. رسول عربي توهان فرمايو اي انسانو توهان وٽ توهان جي رب جي طرفان

مِنْ رَبِّكُمْ فَمَنْ اهْتَدَىٰ فَإِنَّمَا يَهْتَدِي لِنَفْسِهِ وَمَنْ ضَلَّ

حق پهتو، پوءِ جنهن هدايت اختيار ڪئي پوءِ انهي پنهنجي لاءِ هدايت اختيار ڪئي، ۽ جنهن گمراهي اختيار ڪئي

فَأِنَّمَا يَضِلُّ عَلَيْهَا وَمَا أَنَا عَلَيْكُمْ بِوَكِيلٍ ۱۰۶ وَاتَّبِعْ مَا يُوحَىٰ

ان پنهنجي لاءِ گمراهي اختيار ڪئي، ۽ آئون توهانجي ڪمن جو ذميدار ناهيان. ۽ توهان ان وحي واري جي تابعداري ڪريو

إِلَيْكَ وَأَصْبِرْ حَتَّىٰ يَحْكُمَ اللَّهُ ۱۰۷ وَهُوَ خَيْرُ الْحَاكِمِينَ ۱۰۸

جيڪا توهان ٽاهر موڪلي وئي آهي ۽ توهان صبر ڪريو ايسائين جو الله تعاليٰ فيصلو فرمائي، ۽ اهوئي بهترين فيصلو ڪندڙ آهي.

إِنَّمَا ۱۲۳ (۱۱) سُورَةُ هُودٍ مَكِّيَّةٌ (۵۲) (تَوْهَاتُهَا ۱۰)

سورة هود مڪه مڪرمه ۾ نازل ٿي، انهي ۾ ۱۲۳ آيتون ۽ ۱۰ رڪوع آهن.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

الله تعاليٰ جي نالي سان شروع ڪريان ٿو جيڪو نهايت مهربان باجهار و آهي.

الرَّكِتُ أَكْبَرُ أَيْتُهُ ثُمَّ فُصِّلَتْ مِنْ لَدُنْ حَكِيمٍ خَبِيرٍ ۱

الراف. هن مقدس ڪتاب جي آيتن ۾ ڪو نقص ناهي ان کان پوءِ الله جي طرفان سڀني احڪامن کي جدا جدا ڪيو ويو، پوءِ

أَلَّا تَعْبُدُوا إِلَّا اللَّهَ ۚ إِنِّي لَكُمْ مِنْهُ نَذِيرٌ وَبَشِيرٌ ۲ وَأَنْ

توهان الله تعاليٰ کان سواءِ ڪنهن جي عبادت نه ڪريو، بيشڪ الله جي طرفان آئون توهان لاءِ ڊيچاريندڙ ۽ بشارت ڏيندڙ آهيان.

اَسْتَغْفِرُوا رَبَّكُمْ ثُمَّ تُوبُوا إِلَيْهِ يُغْفِرْ لَكُمْ مَتَاعًا حَسَنًا إِلَىٰ أَجَلٍ مُّسَمًّى

۱۰ توهان پنهنجي رب کان بخشش طلب ڪريو ان کان پوءِ رب تانهن توبه تائب ٿيو، رب تعاليٰ توهان کي مقرر وقت تائين بهترين نفعي ڏيندو

وَيُؤْتِ كُلَّ ذِي فَضْلٍ فَضْلَهُ ۖ وَإِنْ تَوَلَّوْا فَإِنِّي أَخَافُ عَلَيْكُمْ

۱۱ (آخرت ۾) هر نڪو کاري (سندس نهي کان زياده) اجر ڏنو ويندو، ۽ جيڪڏهن توهان منهن موڙيو پوءِ بيشڪ آئون توهان تي قيامت

عَذَابٍ يَوْمٍ كَبِيرٍ ۝۱۲ إِلَى اللَّهِ مَرْجِعُكُمْ وَهُوَ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ ۝۱۳

جي عذاب جو خوف ڪريان ٿو. الله تعاليٰ تانهن توهان کي موٽو آهي، ۽ اهو هر شيءِ تي قادر آهي. خبردار

إِنَّهُمْ يَثْنُونَ صُدُورَهُمْ لِيَسْتَخْفُوا مِنْهُ ۖ الْأَحِينِ يَسْتَغْشُونَ

تحقيق آهي (منافق) پنهنجي سينن ۾ عداوت رکن ٿا ۽ اها الله کان لڪائڻ چاهن ٿا، خبردار جڏهن اهي پنهنجا ڪپڙا

ثِيَابَهُمْ يَعْكُمُ مَا يُسْرُونَ ۖ وَمَا يُعْلِنُونَ إِنَّهُ عَلَيْهِمْ مِّدَاتُ الصُّدُورِ ۝۱۴

۱۴ ڏکين ٿا (ان وقت) الله سندن ظاهر ۽ باطن ڄاڻي ٿو. بيشڪ الله سينن جي علم کي ڄاڻندڙ آهي.

وَمَا مِنْ دَابَّةٍ فِي الْأَرْضِ إِلَّا عَلَى اللَّهِ رِزْقُهَا وَيَعْلَمُ

۱۵ زمين ۾ رهندڙ هر جاندار جي رزق جو ذمون الله تعاليٰ تي آهي ۽ الله تعاليٰ انهن جي

مُسْتَقَرَّهَا وَمُسْتَوْدَعَهَا ۖ كُلٌّ فِي كِتَابٍ مُّبِينٍ ۝۱۵ وَهُوَ الَّذِي

رهڻ ۽ موٽڻ جي جاءِ به ڄاڻي ٿو. سڀني (شين) جي لکت لوح محفوظ ۾ آهي، ۽ الله تعاليٰ اهو آهي

خَلَقَ السَّمٰوٰتِ وَالْأَرْضَ فِي سِتَّةِ أَيَّامٍ ۚ وَكَانَ عَرْشُهُ

جنهن (ست) آسمان ۽ زمينون ڇهن ڏينهن ۾ پيدا ڪيون ۽ (انهي کان اڳ) عرش عظيم

عَلَى الْمَآءِ لِيَبْلُوَكُمْ أَيُّكُمْ أَحْسَنُ عَمَلًا ۖ وَلَئِنْ قُلْتَ إِنَّكُمْ

پاڻيءَ تي قائم هو (تخليق ان لاءِ) ٿي جو) الله تعاليٰ آزمائي ٿو توهان کي ائين ڪيڙو ٿو، ۽ جيڪڏهن رسول عربي انهن کي چوي

مَبْعُوثُونَ مِنْ بَعْدِ الْمَوْتِ لَيَقُولَنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا إِنْ هَٰذَا

ٿو توهان موت کان پوءِ توهان اٿاريا ويندا ته ڪافر فوراً چون ٿا ته ناهي هيءُ ته قرآن